

Sprawozdanie Zarządu z działalności w 2010 roku

ul. Robocza 46 A • 61-517 Poznań

telefony:

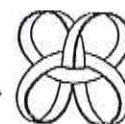
- (61) 633 50 50 – sekretariat
- (61) 633 50 50 – dyrektor Biura
- (61) 633 50 58 – dział organizacyjny
- (61) 633 50 54 – rzecznik prasowy
- (61) 633 50 54 – „Samorząd Miejski” - redakcja
- (61) 633 50 53 – dział promocji miast
- (61) 633 50 56 – współpraca z zagranicą
- (61) 633 50 57 – dział badawczy
- (61) 633 50 59 – dział finansowy

faks: (61) 633 50 60

e-mail: biuro@zmp.poznan.pl

www.zmp.poznan.pl * www.miasta-polskie.pl

Poznań, luty 2011

Wstęp	3
1. Organy Związku	6
1.1. Skład organów Związku	6
1.2. Prace organów Związku	7
2. Komisje Związku	20
3. Projekty strategiczne	28
3.1. Projekt norweski	28
3.2. System Analiz Samorządowych	31
3.3. Projekt systemowy MPiPS	35
4. Współpraca zagraniczna	38
4.1. Projekty	38
4.2. Konferencje	41
4.3. Prace ciał statutowych organizacji europejskich	42
4.4. Polsko-Niemiecka Grupa Robocza	44
4.5. Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT II	45
5. Konferencje, konkursy, inne	47
5.1. Konferencje	47
5.2. Konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania 2009”	62
5.3. Inne	66
5.4. Ankiety	67
6. Działalność informacyjna	68
7. Biuro Związku	72

Wstęp

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

Funkcjonowanie Komisji w roku 2010 było sprawne i – poza kilkoma kwestiami spornymi – prowadziło w 98 % przypadków do uzgodnienia stanowisk obu stron.

Najważniejszą sprawą ostatecznie uzgodnioną jest kwestia zagospodarowania odpadów stałych (mimo negatywnego lobbingu firm zrzeszonych w PIGO, którym zależy na utrzymaniu obecnego bałaganu, pod pretekstem „obrony wolności gospodarczej”). Do projektu skierowanego przez rząd do sejmu mamy szereg uwag szczegółowych, ale rozwiązania zasadnicze są zgodne z naszymi oczekiwaniami i standardami UE.

Najważniejszą rozbieżnością jest kształt ustawy o pieczy nad dzieckiem, założenia do której zaopiniowaliśmy ongiś pozytywnie, ale której kształt końcowy zasadniczo odbiega od oczekiwań zarówno samorządów lokalnych jak i innych środowisk.

Finanse samorządowe

Ten najważniejszy dla nas problem nie doczekał się poważnego potraktowania przez obecny rząd. Warto przypomnieć, że kryzys finansów lokalnych został spowodowany przede wszystkim uchwalonymi na końcu poprzedniej kadencji parlamentu zmianami w podatku PIT, a w znacznie mniejszym przez skutki kryzysu światowego (odwrotnie tylko w samorządach województw, których dochody są w większym stopniu oparte na CIT). Te zmiany nie zostały samorządom gmin zrekompensowane, co mocno osłabia naszą zdolność inwestycyjną – i to w czasie wymagającym zwiększonej aktywności dla wykorzystania środków UE.

Drugim problemem jest obecnie limit zadłużenia i deficyt budżetowy JST. Nowy sposób powiązania limitu zobowiązań ze zdolnością ich spłaty nie jest sprawdzony. Zamiast jednak podjęcia z nami dialogu na ten temat minister finansów zarzuca, że samorządy pochopnie powodują nadmierny wzrost długu publicz-

nego. Tymczasem nasz udział w tym długu wynosi – wg danych MF – 5,7%. Wydaje się więc, że rząd winien raczej zająć się tymi ponad 94 procentami, które są po jego stronie, zwłaszcza, że dług budżetu państwa jest częściowo przejadany, a nasz w całości inwestowany (inwestycje JST są prawie 4 razy większe niż deficyt naszych budżetów w ostatnich latach).

W ostatnim czasie resort finansów podjął z przedstawicielami JST rozmowy w sprawie konieczności ograniczenia deficytu sektora finansów publicznych, w tym JST (kryterium z Maastricht – 3% PKB). Istnieje wyraźna tendencja do wprowadzenia ustawowych ograniczeń w tym zakresie, zwłaszcza wobec budżetów JST. Wstępna propozycja MF mówi o 4 % dochodów w roku 2012, 3% - w 2013, 2% - w 2014 i 1 % w roku 2015. Wydaje się, że odniesienie limitu deficytu do dochodów jest niesłuszne, a ponadto zbyt drastyczne. Rozmowy trwają.

Zagospodarowanie przestrzenne

Minister Olgierd Dziekoński przygotował projekt nowelizacji ustawy, który nie jest wprowadzaniem rozwiązań systemowych, ale jednak realizuje nasze ważne postulaty:

- zasadnicze ograniczenie podejmowania decyzji o zagospodarowaniu przestrzeni w trybie administracyjnym i poza ustawowym gospodarzem tej dziedziny – radą gminy,
- wprowadzenie uproszczonych narzędzi planistycznych na obszarach już zagospodarowanych,
- zastąpienie nieuprawnionych uzgodnień projektów planów opiniami odpowiednich organów i instytucji,
- urealnienie dziś nieosiągalnych w praktyce opłat planistycznych,
- umożliwienie pobierania podatku od nieruchomości po uchwaleniu planu miejscowego w odniesieniu do ujętych w nim funkcji terenu (co ułatwi budowę infrastruktury),
- uporządkowanie sfery reklam w przestrzeni publicznej (kwestia powszechnie podnoszona przez miasta od lat).

Projekt jest po Komisji Prawniczej, ale lobbing środowisk, którym zależy na utrzymaniu obecnej ustawy, najgorszej w historii polskiej legislacji, działa – jak widać – skutecznie, gdyż nie doczekał się on na razie dalszego biegu.

Sprawy ustrojowe

Po latach ciszy w kwestii uporządkowania spraw ustrojowych Polski zdecentralizowanej doczekaliśmy się optymistycznej zmiany. Prezydent Bronisław Komorowski, zgodnie z deklaracjami sformułowanymi w kampanii, dynamicznie podjął tą tematykę zaraz po objęciu funkcji – i to we współpracy z nami i ekspertami mającymi autorytet w naszym środowisku. Jest nadzieja, że takie sprawy jak: jednomandatowe okręgi wyborcze w wyborach lokalnych, relacje między organami (w tym kwestia absolutorium), silne zwiększenie udziału obywateli w sprawowaniu realnej władzy publicznej czy też reprezentacja środowiska w Senacie, a także wiele innych, w 2011 roku trafią do Sejmu jako inicjatywy ustawodawcze prezydenta RP.

1. Organy Związku

XXXI Zgromadzenie Ogólne

XXXI posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego odbyło się w Poznaniu, 8 marca 2010 roku. Udział w nim wzięli delegaci ze 155 miast, tzn. frekwencja wyniosła 51 % ogółu członków.

1. 1. Skład organów Związku

1.1.1. Zgromadzenie Ogólne

W skład Zgromadzenia Ogólnego, na podstawie aktualnych uchwał rad 306 miast członkowskich, wchodzi (stan na 31.12. 2010r.):

- 87 prezydentów miast,
- 198 burmistrzów oraz 7 zastępców burmistrza,
- 6 przewodniczących rady oraz 1 wiceprzewodniczący rady,
- 5 radnych,
- 1 sekretarz miasta,
- 1 inna osoba.

1.1.2. Zarząd

W 2010 roku Zarząd pracował w składzie:

1. Ryszard Grobelny, prezydent Poznania, prezes
2. Jacek Karnowski, prezydent Sopotu, wiceprezes
3. Kazimierz Pałasz, prezydent Konina, wiceprezes
4. Iwona Szkopińska, burmistrz Wieruszowa, wiceprezes (od lutego 2010) i skarbnik
5. Mirosław Milewski, prezydent Płocka, sekretarz
6. Ryszard Brejza, prezydent Inowrocławia
7. Jan Bronś, burmistrz Oleśnicy
8. Andrzej Dziuba, prezydent Tychów (od marca 2010)
9. Jan Dziubiński, prezydent Tarnobrzega

10. Julian Jokś, burmistrz Krotoszyna
11. Marcin Kierwiński, radny Rady Miasta st. Warszawy
12. Jacek Lipiński, burmistrz Aleksandrowa Łódzkiego
13. Małgorzata Mańka-Szulik, prezydent Zabrza
14. Mirosław Mikietyński, prezydent Koszalina
15. Marek Miros, burmistrz Gołdapi
16. Zdzisław Nowakowski, przewodniczący Rady Miasta Mielca
17. Marek Obrębalski, prezydent Jeleniej Góry
18. Zbigniew Podraza, prezydent Dąbrowy Górniczej
19. Stanisław Szwabski, przewodniczący Rady Miasta Gdyni
20. Jarosław Wilczyński, prezydent Ostrowca Świętokrzyskiego
21. Janusz Żmurkiewicz, prezydent Świnoujścia

1.1.3. Komisja Rewizyjna

1. Tadeusz Krzakowski, prezydent Legnicy, przewodniczący
2. Jerzy Mikulski, burmistrz Wołomina, wiceprzewodniczący
3. Marek Chrzanowski, prezydent Bełchatowa
4. Andrzej Czapski, prezydent Białej Podlaskiej
5. Mirosława Lehman, burmistrz Kartuz

1.2. Prace organów Związku

1.2.1. XXXI Zgromadzenie Ogólne Związku

XXXI Zgromadzenie Ogólne, obradujące w Poznaniu w dniu 8 marca, po zapoznaniu się z opinią Komisji Rewizyjnej, przyjęło sprawozdanie Zarządu z działalności Związku w 2009 roku, sprawozdanie finansowe z wykonania budżetu Związku w 2009 roku oraz bilans Związku za 2009 rok. W wyborach uzupełniających do Zarządu (po odwołaniu w referendum z funkcji prezydenta Częstochowy dra Tadeusza Wrony) Zgromadzenie wybrało Andrzeja Dziubę – prezydenta Tychów.

Delegaci podjęli uchwałę o zaciągnięciu przez Związek kredytu oraz uchwalili budżet Związku na 2010 rok.

Zgromadzenie przyjęło następujące uchwały i stanowiska:

- uchwałę w sprawie przyjęcia sprawozdań Zarządu za rok 2009,
- uchwałę w sprawie zatwierdzenia bilansu finansowego Związku za rok 2009,
- uchwałę w sprawie wyborów uzupełniających do Zarządu ZMP,
- uchwałę w sprawie wysokości i terminu płatności składek członkowskich,
- uchwałę w sprawie zaciągnięcia kredytu,
- uchwałę w sprawie przyjęcia budżetu Związku na rok 2010,
- stanowisko w sprawie projektu założeń zmian w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

1.2.2. Zarząd Związku

W 2010 roku odbyło się 7 posiedzeń Zarządu:

- 19 lutego w Jaśle,
- 23 kwietnia w Mielcu,
- 14 maja w Sochaczewie,
- 17 czerwca w Sopocie,
- 27 sierpnia w Ustce,
- 22 października w Gdyni,
- 10 grudnia w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Ponadto Zarząd zebrał się podczas obrad ZO w Poznaniu (8 marca) i Kongresu Miast w Kaliszu (16 września).

W posiedzeniach Zarządu uczestniczyli zwykle w charakterze obserwatorów członkowie Komisji Rewizyjnej. Na posiedzenia byli zapraszani również prezydenci i burmistrzowie miast członkowskich z regionu, a także przedstawiciele różnych organizacji i instytucji oraz eksperci Związku.

W pracach Zarządu brali także udział – w przypadku niemożności uczestnictwa któregoś z członków (zgodnie ze Statutem Związku i Regulaminem Pracy Zarządu) – upoważnieni przedsta-

wiciele członków Zarządu. Informacja o udziale członków Zarządu w jego posiedzeniach stanowi załącznik nr 1 do sprawozdania.

W wyniku prac Zarządu oraz na podstawie propozycji Komisji i Biura Związku przyjęto liczne stanowiska, opinie i inne dokumenty, które po części zostały wzięte pod uwagę w różnych etapach prac legislacyjnych (najważniejsze sprawy wymieniono we wstępie). Oto ich lista:

Stanowiska dotyczące projektów ustaw i spraw ustawowych:

- o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej, ustawy o samorządzie województwa i ustawy o samorządzie powiatowym,
- o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i niektórych innych ustaw,
- o zmianie ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- o zmianie ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej,
- projektu założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz o zmianie niektórych innych ustaw,
- o zmianie ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego,
- o zmianie ustawy o transporcie drogowym,
- o zmianie ustawy Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy Ordynacja podatkowa,

- o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi,
- o zmianie ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o samorządzie powiatowym oraz ustawy o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa,
- o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- o zmianie ustawy Ordynacja wyborcza do Sejmu RP i do Senatu RP,
- wstępnych założeń do projektu ustawy umożliwiającej ustanawianie odrębnej własności obiektów budowlanych, niezwiązanych gospodarczo z gruntem,
- Kodeks wyborczy,
- o zmianie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych,
- o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych,
- o zmianie ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz o zmianie niektórych innych ustaw,
- o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz ustawy o działach administracji rządowej,
- o zmianie ustawy Prawo spółdzielcze i zmianie innych ustaw,
- o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z maja i czerwca 2010 roku,
- o zapobieganiu skutkom powodzi,
- o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta RP,
- o zmianie ustawy Prawo energetyczne
- o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska,
- o zmianie ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych,

- projektu założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw,
- projektu założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz o zmianie niektórych innych ustaw,
- o zmianie ustawy o pracownikach urzędów państwowych oraz ustawy o pracownikach samorządowych,
- autopoprawki do projektu ustawy o zmianie ustawy o służbie cywilnej oraz ustawy o pracownikach samorządowych,
- o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych,
- o zmianie ustawy o samorządzie gminnym,
- projektu założeń do projektu ustawy o języku migowym i innych środkach wspierania komunikowania się,
- o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym,
- o zmianie ustawy Kodeks wykroczeń,
- propozycji zakresu tematycznego założeń ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty i niektórych innych ustaw „Konsolidacja zasobów oświaty”,
- projektu założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o zarządzaniu kryzysowym,

Stanowiska dotyczące projektów rozporządzeń:

- Ministra Infrastruktury zmieniającego rozporządzenie w sprawie trybu legalizacji tablic rejestracyjnych oraz warunków technicznych i wzorów znaku legalizacyjnego,
- Ministra Rozwoju Regionalnego zmieniającego rozporządzenie w sprawie udzielania przez PARP pomocy finansowej w ramach PO Innowacyjna Gospodarka 2007-2013,
- Ministra Zdrowia w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków,

- Ministra Edukacji Narodowej w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobów ich działania,
- Ministra Zdrowia zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia wymagań, jakim powinny odpowiadać zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego,

Stanowiska w sprawach:

- materiału „Kierunki reformy systemu budownictwa społecznego w Polsce – proponowane rozwiązania”,
- dokumentu „Kryteria podziału 0,6% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2010”,
- przyspieszenia prac nad nową ustawą o gospodarce odpadami i wydania rozstrzygnięć w sprawach, gdzie brak przepisów uniemożliwia samorządom działanie, za brak którego zostaną ukarane,
- likwidacji skutków powodzi 2010 roku oraz organizacji ochrony przeciwpowodziowej w przyszłości,
- konsekwencji niejasnego i niespójnego prawa oświatowego w części dotyczącej realizacji podstawy programowej w przedszkolach i ustalania przez samorzady opłat za pobyt dzieci w przedszkolach,
- finansowania świadczeń pomocy materialnej dla uczniów,
- utworzenia w ramach systemu oświaty ośrodków wychowawczych o charakterze interwencyjnym,
- planowanych zmian w organizacji administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego,
- propozycji zmian ustawy o samorządowych kolegiach odwoławczych,
- zasad przygotowania i realizacji projektów systemowych,
- placówek interwencyjno-resocjalizacyjnych,

- zmiany ustawy o rencie socjalnej,
- proponowanego zakresu interwencji polityki spójności po 2014 roku,
- wpływu samorządów regionalnych i lokalnych na publiczne media regionalne,

Opracowania i ekspertyzy:

- opinia prawna na temat orzeczeń SKO w sprawach wydanych decyzji lokalizacyjnych,
- opinia prawna wyjaśniająca czy ustalenie przez radę gminy niższych stawek podatkowych (przedmiotowych) stanowi pomoc publiczna,
- opinia prawna rozstrzygająca czy ustawa nakłada obowiązek pobierania opłaty adjacenckiej,
- opinia prawna wskazująca rodzaj danych i możliwy tryb ich udostępniania CBA, zwłaszcza w kontekście przepisów ustawy o ochronie danych osobowych,
- opinia prawna wskazująca czy potrzebne jest podjęcie działań na rzecz ujednolicenia interpretacji przepisów dotyczących finansowania pomocy materialnej dla uczniów,
- ekspertyza wskazująca adresata roszczeń gminy o odzyskanie pieniędzy utraconych wskutek niechlujnej legislacji,

1.2.3. Sprawy członkowskie

W 2010 roku Zarząd przyjął w poczet członków Związku miasto Strumień.

W 2010 roku wystąpiły ze Związku 3 miasta: Lubin, Leżajsk i Pionki.

31 grudnia 2010 roku Związek liczył **306 miast**, reprezentując **73,74 % miejskiej ludności Polski**.

1.2.4. Przedstawiciele Związku w organizacjach i instytucjach krajowych

- *Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego:*

- Ryszard Grobelny (**Poznań**), Kazimierz Pałasz (**Konin**),

- *zespoły problemowe Komisji Wspólnej Rządu i ST:*

- *polityki europejskiej* – Jarosław Wilczyński (**Ostrowiec Św.**), Michał Guć (**Gdynia**),
- *systemu finansów publicznych* – Ryszard Grobelny (**Poznań**, współprzewodniczący), Iwona Szkopińska (**Wieruszów**), Jan Bronś (**Oleśnica**),
- *edukacji, kultury i sportu* – Małgorzata Mańka-Szulik (**Zabrze**), Mirosław Mikietyński (**Koszalin**),
- *ochrony zdrowia i polityki społ.* – Zbigniew Podraza (**Dąbrowa Górnicza**),
- *infrastruktury, rozwoju lokalnego, polityki regionalnej i środowiska* – Kazimierz Pałasz (**Konin**), Andrzej Sybis (**Konin**)
- *administracji publicznej i bezpieczeństwa obywateli* – Jerzy Mikulski (**Wołomin**, współprzewodniczący), Artur Hołubiczko (**Częstochowa**), Jan Dziubiński (**Tarnobrzeg**),
- *obszarów wiejskich, wsi i rolnictwa* – Marek Miros (**Gołdap**), Leszek Szymański (**Kartuzy**),
- *statystyki publicznej* – Marek Obrębalski (**Jelenia Góra**),
- *społeczeństwa informacyjnego* – Jan Maciej Czajkowski (**Łódź**, współprzewodniczący), Zdzisław Nowakowski (**Mielec**)
- *ustrojowych* – Jacek Karnowski (**Sopot**, współprzewodniczący), Ryszard Brejza (**Inowrocław**)
- *wzmocnienia potencjału administracji samorządowej* – Mirosława Lehman (**Kartuzy**), Andrzej Porawski (**Poznań**).

- ***Komisja Trójstronna ds. Społeczno-Gospodarczych:***
 - Janusz Żmurkiewicz (Świnoujście);
 - zespół ds. pracowników samorządowych oraz służby cywilnej – Jarosław Maćkowiak (Warszawa).
- ***Naczelna Rada Zatrudnienia:***
 - Ryszard Brejza (Inowrocław), Tadeusz Krzakowski (Legnica);
- ***Rada Nadzorcza Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska:***
 - Ryszard Grobelny (Poznań);
- ***Rada Działalności Pożytku Publicznego:***
 - Michał Guć (Gdynia); Robert Choma (Przemyśl);
- ***Rada Zamówień Publicznych przy Prezesie UZP:***
 - Kazimierz Pałasz (Konin);
- ***Rada ds. Zrównoważonego Rozwoju przy Min. Środowiska:***
 - Julian Jokś (Krotoszyn);
- ***Państwowa Rada Gospodarki Przestrzennej:***
 - Wiesław Bielawski (Gdańsk), Zygmunt Ziobrowski (IRM, Kraków), Zbigniew Zuziak (Kraków);
- ***Rada Statystyki na lata 2007 – 2012:***
 - Marek Obrębalski (Jelenia Góra);
- ***Rada Informatyzacji:***
 - Zdzisław Nowakowski (Mielec);
- ***Rada Pomocy Społecznej:***
 - Janusz Żmurkiewicz (Świnoujście);
- ***Rada Programowa Konkursu „Lider Polskiej Ekologii”:***
 - Kazimierz Pałasz (Konin);

- **Rada Fundacji Polskiego Godła Promocyjnego „Teraz Polska”:**
 - Mirosław Milewski (**Płock**);
- **Zespół Sterujący ds. Programu rządowego dla terenów przemysłowych:**
 - Kazimierz Górski (**Sosnowiec**);
- **Rada Konsultacyjna projektów Geoportal i PESEL 2:**
 - Jan Maciej Czajkowski (**Łódź**);
- **Zespół ds. Opracowania Rozwiązań Instytucjonalnych Promocji Gospodarki i Turystyki:**
 - Jarosław Wilczyński (**Ostrowiec Świętokrzyski**);
- **Zespół ds. aktualizacji i uzupełnienia Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do r. 2020:**
 - Janusz Chodorowski (**Mielec**), Andrzej Czapski (**Biała Podlaska**), Marek Miros (**Gołdap**), Jarosław Wilczyński (**Ostrowiec Św.**)
- **w Komitetach Monitorujących RPO:**

Województwo	Obserwator w Komitecie Monitorującym
Dolnośląskie	Jan Bronś (Oleśnica)
Kujawsko-pomorskie	Ryszard Brejza (Inowrocław)
Lubelskie	Andrzej Czapski (Biała Podlaska)
Lubuskie	Janusz Kubicki (Zielona Góra)
Łódzkie	Iwona Szkopińska (Wieruszów)
Małopolskie	Marian Cycoń (Stary Sącz)
Mazowieckie	Mirosław Milewski (Płock)
Opolskie	Jolanta Barska (Nysa)
Podkarpackie	Jan Dziubiński (Tarnobrzeg)
Podlaskie	Stanisław Małachwiej (Sokółka)
Pomorskie	Jacek Karnowski (Sopot)
Śląskie	Małgorzata Mańka-Szulik (Zabrze)
Świętokrzyskie	Jarosław Wilczyński (Ostrowiec Św.)
Warmińsko-mazurskie	Marek Miros (Gołdap)
Wielkopolskie	Julian Jokś (Krotoszyn)
Zachodniopomorskie	Janusz Żmurkiewicz (Świnoujście)

• *w Komitetach Monitorujących SPO na lata 2007 – 2013*

- **Infrastruktura i Środowisko** – Jacek Karnowski (**Sopot**);
- **Innowacyjna Gospodarka** – Zbigniew Podraza (**Dąbrowa Górna.**);
- **Kapitał Ludzki** – Mirosława Lehman (**Kartuzy**);
- **Rozwój Polski Wschodniej** – Zdzisław Nowakowski (**Mielec**);
- **Pomoc Techniczna** – Roman Smogorzewski (**Legionowo**);
- **Europejska Współpraca Terytorialna** – Marek Obrębalski, Jadwiga Osińska (**Jelenia Góra**);
- **Rybołówstwo i Obszary Rybackie** – Janusz Gromek (**Kołobrzeg**).

1.2.5. Reprezentowanie Związku w organizacjach i instytucjach zagranicznych

a) Komitet Regionów Unii Europejskiej

Od 1 maja 2004 r. Polska ma 21 reprezentantów w Komitecie Regionów UE, w tym 3 przedstawicieli Związku, zgodnie z ustawą. Przewodniczącym delegacji polskiej jest przedstawiciel Związku Województw RP (**Marek Woźniak**, marszałek Woj. Wielkopolskiego).

Członkami Komitetu Regionów w 2010 roku byli: prezydent **Słupska**, **Maciej Kobyliński**, (zastępcą jest **Andrzej Kunt**, burmistrz **Kostrzyna nad Odrą**), **Jan Bronś**, burmistrz **Oleśnicy** (wszedł w skład po ustaniu mandatu T. Wrony, wcześniej był jego zastępcą) oraz **Stanisław Szwabski**, przewodniczący RM **Gdyni** (zastępcą był **Jan Dziubiński**, prezydent **Tarnobrzega**).

b) Rada Gmin i Regionów Europy (CEMR)

Głównym organem statutowym CEMR jest **Komitet Polityczny**. Związek reprezentują w nim: **Hanna Gronkiewicz-Waltz**, prezydent Warszawy, **Marek Obrębalski**, prezydent **Jeleniej Gó-**

ry, **Jarosław Wilczyński**, prezydent **Ostrowca Świętokrzyskiego** oraz **Mirosława Lehman**, burmistrz **Kartuz**. Od grudnia 2007 jednym z wiceprezydentów CEMR jest **Ligia Krajewska**, wiceprzewodnicząca Rady **Warszawy**, delegatka ZPP, poparta przez ZMP.

W pracach ***Rady Dyrektorów i Sekretarzy Generalnych CEMR*** z ramienia Związku udział bierze z urzędu dyrektor Biura, **Andrzej Porawski**.

Członkiem CEMR jest także **Związek Powiatów Polskich**.

c) United Cities and Local Governments (UCLG).

W Radzie Światowej UCLG, której europejską sekcją jest CEMR, Polska (ZMP i ZPP) ma **dwa miejsca**, na które Zarząd wyznaczył **Marka Obrębalskiego** i **Jarosława Wilczyńskiego**, członków Komitetu Politycznego CEMR.

d) Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE)

Związek jest reprezentowany w izbie niższej CLRAE – Izbie Władz Lokalnych. Delegatami ZMP są: **Jan Bronś** (burmistrz **Oleśnicy**) i **Jacek Karnowski** (prezydent **Sopotu**). Zastępcami delegatów byli dotąd: **Iwona Szkopińska** (burmistrz **Wieruszowa**) i **Marcin Kierwiński** (radny **Warszawy**).

e) Polsko-Niemiecka Grupa Robocza (ZMP / Niem. Sekcja CEMR)

Związek reprezentowało dotąd 20 osób wyłonionych przez Zgromadzenie Ogólne Związku w Poznaniu 9 marca 2007 roku. W r. 2008 dołączyło do niej 8 przedstawicieli ZPP. Współprzewodniczącym Grupy ze strony polskiej był **Janusz Marszałek** (prezydent **Oświęcimia**). Po stronie niemieckiej Grupa składała się z 61 burmistrzów, starostów i radnych, wybranych przez Zgromadzenie Ogólne Niemieckiej Sekcji CEMR. Współprzewodniczącym

Grupy ze strony naszych partnerów jest wiceburmistrz **Halle (Saale), Tobias Kogge**.

Grupa ma na celu koordynowanie wspólnych działań prowadzonych w ramach współpracy partnerskiej miast Polski i Niemiec, w tym organizowanie bilateralnych spotkań miast partnerskich, a także innych konferencji i przedsięwzięć mających na celu wymianę doświadczeń w zarządzaniu miastami.

f) ICLEI – Local Governments for Sustainability (Samorządy lokalne na rzecz zrównoważonego rozwoju)

W pracach ICLEI ze strony Związku uczestniczyła dotąd **Małgorzata Ornoch-Tabędzka**, burmistrz **Puszczykowa**.

Rozdział II. KOMISJE ZWIĄZKU

2.1. Komisja Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego

Komisja Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego spotkała się **1 raz** w **Częstochowie** (14 września). Odbyło się wówczas otwarte posiedzenie Komisji połączone z uroczystymi obchodami XX-lecia działalności straży miejskich. Komisja przyjęła stanowisko z okazji XX-lecia działalności straży miejskich. Członkowie Komisji poddali analizie i diagnozie działalność straży miejskich oraz podjęli próbę refleksji nad postulowanymi kierunkami ich rozwoju.

Przewodniczącym Komisji jest **Artur Hołubiczko**, komendant Straży Miejskiej w **Częstochowie**, zastępcami przewodniczącego są: **Andrzej Kacperek**, z-ca prezydenta **Piotrkowa Trybunalskiego** i **Adam Marczak**, sekretarz miasta **Pabianice**, a sekretarzem **Andrzej Kulczycki**, radny RM **Polkowice**.

2.2. Komisja Edukacji

W roku 2010 Komisja spotkała się **2 razy**: w **Jarocinie** (4-5 lutego) oraz w **Puławach** (6-7 maja). Podczas tych posiedzeń zajęła się wypracowaniem stanowisk w sprawie projektu ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym i niektórych innych ustaw”, prawa oświatowego w części dotyczącej realizacji podstawy programowej w przedszkolach i ustalania przez samorządy opłat za pobyt dzieci w przedszkolach oraz w sprawie finansowania świadczeń pomocy materialnej dla uczniów.

Przewodniczącym Komisji jest **Piotr Mróz**, wicedyrektor Wydziału Oświaty UM **Poznania**, zastępcami są **Ilona Bogucka**, naczelnik Wydziału Oświaty w **Pile** oraz **Kazimierz Hudzik**, zastępca burmistrza **Zelowa**. Prace Komisji nadzorował z ramienia Zarządu **Mirosław Mikietyński**, prezydent **Koszalina**.

2.3. Komisja Finansów

W roku 2010 Komisja spotkała się **4 razy**, w dniach 23-24 marca w **Płońsku**, oraz 24 maja, 1 lipca i 3 sierpnia w **Warszawie**.

Na posiedzenia Komisji zapraszani są każdorazowo przedstawiciele Departamentu Finansów Samorządu Terytorialnego w Ministerstwie Finansów, a - w zależności od tematyki poruszanej na posiedzeniu - także Departamentu Podatków i Opłat Lokalnych. W posiedzeniach uczestniczyli też przedstawiciele Banku Gospodarstwa Krajowego oraz Regionalnych Izb Obrachunkowych.

Tematami poruszonymi przez Komisję w ciągu roku były m.in.: ustawa o finansach publicznych, wieloletnia prognoza finansowa, kontrola zarządcza JST w świetle ustawy o finansach publicznych, planowanie budżetu.

Przewodniczącym Komisji Finansów jest **Andrzej Pietrasik**, burmistrz **Płońska**, jego zastępcami: **Janina Bronikowska – Radosz**, skarbnik **Dąbrowy Górniczej** oraz **Adam Lewandowski – burmistrz Śremu**. Z ramienia Zarządu prace Komisji nadzoruje **Ryszard Grobelny**, Prezes Związku, prezydent **Poznania**.

2.4. Komisja Gospodarki Komunalnej

W 2010 r. Komisja Gospodarki Komunalnej nie spotkała się.

Przewodniczącym Komisji jest **Michał Rzanek** – wiceprezes Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej w **Piotrkowie Tryb.**, jego zastępcą jest **Bożena Przewoźna** – dyrektor Wydziału Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej UM **Poznania**, sekretarzem Komisji jest **Jarosław Górczyński** – wiceprezydent **Ostrowca Św.**

Z ramienia Zarządu Komisję nadzoruje **Jan Bronś**, burmistrz **Oleśnicy**.

2.5. Komisja Integracji Europejskiej

W roku 2010 odbyły się **2 spotkania** Komisji: 12 kwietnia w **Poznaniu** i 9 września w **Muszynie**, podczas IV Forum Regionów.

Komisja rekomendowała Zarządowi ZMP wnioski dot. polityki spójności UE po roku 2013. Omówiła także stan realizacji RPO w poszczególnych województwach oraz wyniki ankiety Biura ZMP w sprawie naliczania korekt finansowych za naruszenie prawa zamówień publicznych, związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków UE.

Przewodniczącym Komisji jest **Michał Olszewski**, dyrektor Biura Funduszy Europejskich UM Warszawy, a wiceprzewodniczącymi: **Jolanta Pora** – inspektor w Wydziale Rozwoju i Promocji Gospodarczej UM **Ostrowca Świętokrzyskiego** oraz **Sławomir Brodziński** – radny **Będzina**. Z ramienia Zarządu Komisję nadzorują: **Jarosław Wilczyński**, prezydent **Ostrowca Świętokrzyskiego** i **Stanisław Szwabski**, przewodniczący RM **Gdyni**.

2.6. Komisja Ochrony Środowiska

W 2010 roku Komisja Ochrony Środowiska nie spotkała się. Zaopiniowała w trybie obiegowym stanowisko Zarządu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów w sprawie propozycji zmian do ustawy o ochronie przyrody.

Przewodniczącym Komisji jest **Marek Piotr Mazur** – burmistrz **Kępic**, jego zastępcami są **Brygida Kolenda-Labuś** – zastępca prezydenta **Kędzierzyna-Koźla** i **Szczepan Burak** – dyrektor Wydziału Środowiska i Zieleni UM **Torunia**, natomiast sekretarzem Komisji jest **Jerzy Frackowiak** – naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska i Działalności Gospodarczej UM **Kościana**. Z ramienia Zarządu Komisję nadzorował **Kazimierz Pałasz**, prezydent **Konina**.

2.7. Komisja Kultury

Komisja Kultury spotkała się **2 razy**: w **Sochaczewie** (13-14 maja 2010) i **Dąbrowie Górniczej** (7-8 października 2010).

W Sochaczewie przedstawiciele Komisji uczestniczyli w II Samorządowym Forum Kultury, które odbywało się pod hasłem

„Kultura jako czynnik rozwoju miast”. Podczas Forum dyskutowano m.in. o markach i produktach lokalnych i regionalnych, znaczeniu sektora kultury dla budowy wizerunku miast, o finansowaniu instytucji kultury i ich kondycji oraz o programach adresowanych do bibliotek i domów kultury. Uczestnikom Forum zaprezentowano wyniki monitoringu kultury w Systemie Analiz Samorządowych.

W Dąbrowie Górniczej dyskutowano natomiast o funkcjonowaniu bibliotek i muzeów jako gminnych instytucji kultury.

Przewodniczącym Komisji jest **Tadeusz Gleinert z Gdańska**, zastępcami: **Zbigniew Fiderewicz**, z-ca prezydenta **Torunia** oraz **Mariusz Kalaga**, przewodniczący Komisji Kultury, Rekreacji i Sportu RM **Dąbrowy Górniczej**, a sekretarzem **Małgorzata Niewiadomska-Cudak**, radna RM **Łodzi**. Z ramienia Zarządu prace Komisji nadzoruje **Małgorzata Mańka-Szulik**, prezydent **Zabrza**.

2.8 Komisja Kultury Fizycznej

W 2010 roku Komisja spotkała się **2 razy**: w **Przysieku k. Torunia** oraz w **Poznaniu**.

Komisja koncentrowała swe prace w roku ubiegłym na wymianie doświadczeń w zarządzaniu tym sektorem, w zakresie:

- przekształceń klubów sportowych z udziałem miasta w spółkę akcyjną,
- zarządzania obiektami sportowymi prowadzonymi przez MOSiR,
- finansowania sportu, także w kontekście kontroli RIO,
- ofert miast kierowanych do dzieci i młodzieży uprawiających sport oraz działających w tym zakresie struktur organizacyjnych,

Podczas spotkania w Poznaniu omawiano problematykę organizacji i finansowania sportu po wejściu w życie nowej ustawy (15 października ub.r.). Wieczorem uczestnicy spotkania wzięli udział w uroczystym otwarciu Stadionu Miejskiego w Poznaniu.

Przewodniczącą Komisji jest **dr Ewa Bąk** – dyrektor Wydziału Kultury Fizycznej UM **Poznań**, zastępcami są: **Ryszard Fałek** – z-ca prezydenta **Radomia**, **Piotr Adamski** - dyrektor MOSiR w **Pabianicach** oraz **Jarosław Więckowski** - dyrektor Wydziału Sportu i Rekreacji UM **Torunia**. Sekretarzem Komisji jest **Hanna Żmuda** - naczelnik Wydziału Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej UM **Głogów**. Z ramienia Zarządu prace Komisji nadzoruje **Jan Dziubiński**, prezydent **Tarnobrzega**.

2.9. Komisja Małych Miast

W 2010 roku Komisja Małych Miast nie spotkała się.

Przewodniczącym Komisji jest **Bogdan Malinowski**, burmistrz **Karpacza**, zastępcami: **Roman Ramion**, burmistrz **Miastka** oraz **Henryk Litka**, burmistrz **Dolska**. Z ramienia Zarządu prace Komisji nadzoruje **Marek Miros**, burmistrz **Gołdapi**.

2.10. Komisja Polityki Gospodarczej i Promocji Miast

W 2010 r. członkowie komisji Polityki Gospodarczej i Promocji Miast spotkali się podczas konferencji Biur Promocji, w dniach 30 września – 1 października, w **Zalesiu pod Olsztynem**.

Przewodniczącym komisji jest **Jacek Walczak**, prezydent **Sięradza**, sekretarzem – **Marek Nowak**, dyr. wydziału w UM **Ostrowca Św.** Z ramienia Zarządu prace Komisji nadzorowali prezydenci: **Mirosław Milewski** (**Płock**) i **Marek Obrębalski** (**Jelenia Góra**).

2.11. Komisja Polityki Mieszkaniowej i Przestrzennej

W roku 2010 Komisja spotkała się **1 raz**, 8 czerwca w **Warszawie**, 8 czerwca. Na zaproszenie Komisji przybyli przedstawiciele Departamentu Strategii Budownictwa i Mieszkalnictwa w Ministerstwie Infrastruktury, przedstawiciele Banku Gospodarstwa Krajowego oraz p. Ewa Bartosik, ekspert ZMP w zakresie

komunalnej gospodarki mieszkaniowej. Członkowie Komisji dyskutowali na tematy budownictwa społecznego.

Przewodniczącym Komisji jest pan **Marek Goczyński**, główny specjalista w Wydziale Gospodarki Komunalnej UM **Torunia**. Prace Komisji z ramienia Zarządu nadzoruje **Iwona Szkopińska**, burmistrz **Wieruszowa**.

2.12. Komisja Polityki Społecznej

Komisja Polityki Społecznej spotkała się **3 razy** w **Ostrowcu Świętokrzyskim** (17-18 marca), **Radomiu** (24-25 czerwca) i **Tomaszowie Mazowieckim** (28-29 października).

Poza wymianą doświadczeń z realizowania zadań w zakresie polityki społecznej Komisja wypracowywała ważne stanowiska, dotyczące projektów ustaw oraz innych problemów.

Komisja przyjęła stanowiska w sprawach:

- projektu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nad dzieckiem (dwukrotnie – negatywne);
- zmiany ustawy o rencie socjalnej;
- rządowego projektu ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (pozytywne);
- standardu zatrudnienia pracowników socjalnych w art. 110 ustawy o pomocy społecznej (propozycja zmiany).

Komisja omówiła:

- tworzenie ośrodków wychowawczych o charakterze interwencyjnym funkcjonujących w ramach systemu oświaty;
- problemy przeciwdziałania bezdomności;
- brak możliwości dalszego funkcjonowania po 1.01.2011r. zakładów aktywności zawodowej w formie zakładu budżetowego i gospodarstwa pomocniczego;
- problemy placówek interwencyjno-resocjalizacyjnych;
- zasady przygotowania i realizacji projektów systemowych;

Przewodniczącym Komisji jest **Włodzimierz Kałek**, dyrektor MOPR w **Poznaniu**, jego zastępcami: **Andrzej Kaczorowski**, dyrektor MOPS w **Łodzi** oraz **Waldemar Wendrowski**, z-ca prezydenta **Tomaszowa Mazowieckiego**, a sekretarzem **Wanda Kolińska**, dyrektor MOPS w **Pile**. Jej prace z ramienia Zarządu nadzoruje **Janusz Żmurkiewicz**, prezydent **Świnoujścia**.

2.13. Komisja Promocji i Ochrony Zdrowia

W 2010 r. Komisja spotkała się **1 raz**: 21 kwietnia w **Poznaniu**.

Komisja przyjęła stanowiska dotyczące projektów:

- ustawy w sprawie zmiany ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawy o zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Przewodniczącą Komisji jest **Mariola Kośmider** – radna RM **Polkowice**, a sekretarzem Komisji – **Elżbieta Dybowska** z UM **Poznania**. Opiekunem z ramienia Zarządu jest **Zbigniew Podraza** - prezydent **Dąbrowy Górniczej**.

2.14. Komisja Turystyki

W 2010 roku członkowie tej aktywnej w latach ubiegłych Komisji nie spotkali się.

Przewodniczącym Komisji jest **Włodzimierz Klata** - Burmistrz **Lęborka**, wiceprzewodniczącą - **Teresa Kaczor** - naczelnik Wydziału Komunikacji Społecznej w **Częstochowie**, sekretarzem - **Katarzyna Gądek** - dyrektor Wydziału Turystyki w **Krakowie**. Z ramienia Zarządu Komisją opiekuje się **Jacek Karnowski**, prezydent **Sopotu**.

2.15. Komisja Ustrojowa

Komisja Ustrojowa w roku 2010 nie spotkała się, podobnie jak w roku 2009.

Przewodniczącym Komisji jest **Andrzej Kacperek**, z-ca prezydenta **Piotrkowa Trybunalskiego**. Z ramienia Zarządu prace Komisji nadzorował **Marcin Kierwiński**, były radny RM **Warszawy**, obecnie wicemarszałek województwa mazowieckiego.

2.16. Komisja Geodezji i Infrastruktury Informacji Przestrzennej

Komisja Geodezji i Infrastruktury Informacji Przestrzennej w 2010 roku spotkała się **3 razy w Warszawie** (26 marca, 7 maja oraz 2 lipca). Przedstawiciele Komisji aktywnie uczestniczyli w pracach sejmowej podkomisji nadzwyczajnej zajmującej się rządowym projektem ustawy o infrastrukturze informacji przestrzennej.

Komisja omawiała także:

- projekt rozporządzenia Ministra SWiA w sprawie zgłaszania prac geodezyjnych i kartograficznych, ewidencjonowania systemów i przechowywania kopii zabezpieczających bazy danych,
- ogólne warunki umów o udostępnianie tych baz,
- propozycje zmian legislacyjnych w zakresie przepisów dot. geodezji, zaproponowanych przez Głównego Geodetę Kraju,
- projekty rozporządzeń, które towarzyszyły projektowi ustawy o infrastrukturze informacji przestrzennej,

Przewodniczącym Komisji jest **Wojciech Dyakowski** – dyrektor Wydziału Geodezji, Katastru i Inwentaryzacji UM **Łodzi**, zastępcami są: **Ewa Dyrda** – Geodeta Powiatowy w **Żorach**, **Wojciech Jeszka** – z-ca naczelnika Wydziału Geodezji UM w **Bytomiu**, **Artur Majer** – z-ca dyrektora ds. służby geodezyjnej i kartograficznej Zarządu Geodezji i Katastru Miejskiego w **Poznaniu** oraz **Tomasz Myśliński** – dyrektor Biura Geodezji i Katastru UM St. **Warszawy**. Z ramienia Zarządu Komisję nadzoruje **Jacek Lipiński**, burmistrz **Aleksandrowa Łódzkiego**.

Rozdział III. PROJEKTY STRATEGICZNE

3.1. Projekt „Budowanie potencjału jednostek samorządu terytorialnego do lepszego dostarczania usług publicznych”, finansowany ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego

Od stycznia 2007 r. Związek realizuje, w partnerstwie ze Związkiem Powiatów Polskich (ZPP), Związkiem Gmin Wiejskich RP (ZGW RP) i Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych (KS) realizuje czteroletni projekt badawczo-doradczo-szkoleniowy, którego głównym celem jest wspieranie miast w monitorowaniu i programowaniu rozwoju, przede wszystkim w zakresie wzrostu jakości świadczonych mieszkańcom usług publicznych. Projekt jest współfinansowany ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego dotacją w wysokości **2,9 mln Euro**, stanowiącą 85% kosztów całkowitych. Resztę (15%) kosztów ponosi Związek i pozostałe 2 polskie organizacje, proporcjonalnie do udziału w projekcie jednostek danej kategorii. **Udział własny ZMP jest równoważony przez oszczędności** w bieżących kosztach funkcjonowania Biura, w części pracującej na rzecz projektu.

Cel projektu - **poprawa jakości i efektywności usług dostarczanych mieszkańcom i podmiotom gospodarczym** – osiągany jest poprzez:

- wzmocnienie bazy analitycznej do podejmowania decyzji przez osoby zarządzające w miastach (System Analiz Samorządowych, SAS),
- bezpośrednie doradztwo i szkolenia dla pracowników samorządowych,
- wymianę doświadczeń między pracownikami samorządowymi (grupy wymiany doświadczeń, GWD),
- identyfikację i upowszechnianie dobrych praktyk zarządzania usługami (konkurs, baza dobrych praktyk),

- wyjazdy studialne do Norwegii (laureaci konkursu i osoby z GWD).

Działania projektu obejmują szereg komponentów:

- rozbudowa i doskonalenie systemu **benchmarkingu** usług publicznych dostarczanych przez JST (**SAS**) oraz wdrożenie sieci stałej wymiany doświadczeń w zakresie zarządzania między członkami Związku (**GWD**), wykorzystujący dane z SAS i testujący wskaźniki pomiaru kosztów i wyników usług dla SAS;

- **szkolenia** z zarządzania usługami społecznymi i technicznymi (organizowane wraz z ZPP);

- stałe **konkursy „Samorządowy Lider Zarządzania** w dziedzinie usług społecznych i technicznych” (we współpracy z wszystkimi organizacjami), oraz organizację „dni otwartych” w siedzibach miast, gmin i powiatów - laureatów (we współpracy z ZGW RP) – jako formę identyfikacji i upowszechniania dobrych praktyk zarządzania, co wzmacnia kulturę innowacji w zarządzaniu usługami publicznymi;

- **wyjazdy studyjne** przedstawicieli polskich JST **do Norwegii**.

Projekt, który kończy się w marcu 2011 swoim działaniem objął łącznie ponad 600 jednostek samorządu w kraju, których przedstawiciele uczestniczyli w co najmniej jednym z pięciu komponentów projektu, a niektórzy we wszystkich (np. **Sochaczew, Gdańsk, Elk, Turek, Poznań, Kraków** i kilka innych – zgłaszając się w ramach corocznej rekrutacji). Wśród uczestników projektu **największą liczbę stanowili członkowie Związku - 204**. Niektóre komponenty były otwarte dla JST, które nie są członkami naszych 3 organizacji (konkurs, szkolenia) - jest to forma promocji naszych działań na zewnątrz i sposób pozyskania nowych członków.

Około 100 miast członkowskich brało aktywny udział w Systemie Analiz Samorządowych (**SAS**) dostarczając swoje dane do porównań oraz uczestniczyło w Grupach Wymiany Doświadczeń (**GWD**) z zakresu zarządzania usługami.

W czterech cyklach ogólnokrajowych **szkoleń z zarządzania usługami publicznymi** (współorganizowanych wraz ze Związkiem Powiatów Polskich) uczestniczyło **ponad 1200 osób**, z czego ponad połowa była delegowana przez miasta. Wszyscy chętni z miast członkowskich mieli możliwość uczestnictwa w projekcie.

Wraz ze Związkiem Gmin Wiejskich RP prowadzimy wspólną internetową **Bazę Dobrych Praktyk** zarządzania jednostkami samorządu terytorialnego (www.dobrepraktyki.pl), gdzie umieszczono już ponad **190 opisów praktyk**, w dużej mierze z miast członkowskich ZMP.

Ponad **120** pracowników samorządowych z blisko 60 jednostek uczestniczyło w wyjazdach studialnych i stażach do Norwegii, w tym **ponad połowa z miast członkowskich**.

Portal internetowy System Analiz Samorządowych jest jednym z nielicznych tak rozbudowanych rozwiązań benchmarkingowych w świecie. **Portal SAS** notuje **1400 wejść średnio miesięcznie** (tzw. unikalnych użytkowników z odrębnym numerem IP).

Strona internetowa projektu: www.jst.org.pl, prowadzona wspólnie ze Związkiem Powiatów Polskich stanowi jednocześnie witrynę internetową strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu. Link do niej znajduje się na głównej stronie internetowej Związku www.zmp.poznan.pl.

Do sprawnego zarządzania projektem i wykonywania nadzoru nad poszczególnymi komponentami powołano w Biurze Zespół ds. Projektu Norweskiego – z kierownikiem Projektu (dr Tomaszem Potkańskim, któremu z racji odpowiedzialności finansowej powierzono stanowisko z-cy dyrektora Biura Związku) oraz specjalistami ds. finansów komunalnych, ds. rozwoju instytucjonalnego, ds. szkoleń, ds. bazy dobrych praktyk, ds. monitoringu i ewaluacji projektu oraz informatykiem SAS (wszyscy na częściach etatów, łącznie wszystkie osoby: 3,15 etatu), nadzorującymi i wykonującymi kluczowe działania w ramach projektu.

Realizacja projektu w ramach Biura ZMP odbywa się poprzez Dział Analityczno-Badawczy (SAS i Sekretariat Grup Wymiany Doświadczeń), oraz Dział Promocji i Współpracy Zagranicznej (Organizacja konkursów „Samorządowy Lider Zarządzania”, publikacje pokonkursowe, organizacja wyjazdów studialnych do Norwegii), Dział Finansowo-Księgowy (księgowość projektu wobec UKIE i rozliczenia z partnerami), oraz Dział Organizacyjno-Administracyjny (sekretariat projektu), a także Zespół ds. Informacji i PR (zapewnienie promocji projektu). Jak wspomniano, udział własny ZMP, w tym od kosztów osób specjalnie zatrudnionych do koordynacji projektu, jest równoważony przez oszczędności w bieżących kosztach funkcjonowania biura, w części pracującej na rzecz projektu. Jednocześnie, poprzez podjęcie realizacji projektu, znacząco wzrósł zakres usług członkowskich, istnieją perspektywy pozyskania nowych członków, oraz wzmacniany jest autorytet ZMP jako wiodącej w środowisku organizacji samorządowej.

3.2. System Analiz Samorządowych

Projekt SAS, realizowany konsekwentnie od połowy lat 90., jest niewątpliwie **jedynym w Polsce** przedsięwzięciem systematycznego **monitoringu wybranych sektorów działalności samorządów miast**, prowadzonym na podstawie twardych danych, pozyskiwanych z miast oraz ze statystyki publicznej. Ta ostatnia nie zawiera wciąż danych, które umożliwiłyby monitorowanie jakości większości lokalnych usług publicznych.

System umożliwia:

- **porównanie jakości** usług w danym sektorze w różnych miastach,
- **uchwycenie dynamiki zmian** w jakości tych usług, a także tendencji, jakie można zaobserwować w monitorowanych dziedzinach.

System został – dzięki projektowi „norweskiemu” znacząco rozbudowany i wzmocniony, stając się obecnie **jednym z najciekawszych tego typu obserwatoriów miast na świecie**.

Obecnie można korzystać z SAS w następującym układzie:

- gminy miejskie i miejsko-wiejskie,
- gminy wiejskie,
- powiaty.

Dla danych finansowych wyodrębniono ponadto miasta na prawach powiatu.

Każde miasto może także korzystać z SASu w sposób standardowy lub rozszerzony.

Sposób standardowy oznacza przeglądanie wartości wskaźników budowanych w oparciu o dane ze statystyki publicznej - są one dostępne dla wszystkich gmin miejskich i miejsko-wiejskich a także dla gmin wiejskich i powiatów ziemskich.

Sposób rozszerzony dotyczy wyłącznie tych miast w bazie gmin miejskich i miejsko wiejskich, które uczestniczą w tworzeniu bazy danych SAS i wypełniają ankiety w sektorach usług, dla których nie ma danych w statystyce publicznej. Oprócz wskaźników opartych na danych ze statystyki publicznej miasta te mają możliwość głębszej analizy swoich usług i porównywania wartości wskaźników powstałych wyłącznie w oparciu o dane, które w statystyce publicznej nie są dostępne, a które miasta-uczestnicy badań wprowadzają do bazy SAS. Miasta, które uczestniczyły w kolejnych latach w SAS, mają dane oraz wartości wskaźników dla lat, w których dostarczyły dane.

Różnica między obydwoma sposobami korzystania jest widoczna przy analizie usług publicznych. Niestety aktywność miast w systemie jest zróżnicowana, co powoduje, że tylko dla niektórych spośród nich mamy dane dotyczące wszystkich lat. Tymczasem systematyczna obecność w bazie SAS umożliwia nie tylko bieżące porównanie się z innymi miastami, ale także skonfrontowanie tendencji obserwowanych w danym mieście z tendencjami występującymi gdzie indziej. Opracowania sektorowe przedstawiają analizy danej dziedziny usług w ujęciu dynamicznym, w różnych typach i grupach wielkościowych miast.

Narzędzia SAS pozwalają na pomiar najważniejszych parametrów z zakresu skuteczności, dostępności, kosztochłonności i efektywności usług publicznych w miastach. Dzięki graficznym i tabelarycznym zestawieniom wartości wskaźników na stronach internetowych ZMP – prezentowanych w przekrojach demograficznych, geograficznych i administracyjnych - można szybko porównać wyniki i koszty badanych usług w miastach uczestniczących w badaniach. Analiza porównawcza SAS pozwala doskonalić świadczenie usług publicznych i racjonalizować działania samorządów na rzecz mieszkańców (świadczenie możliwie najlepszych usług za rozsądną cenę). Dzięki porównaniom można ocenić własne osiągnięcia w różnych dziedzinach życia społecznego na tle innych miast.

Z końcem roku 2010 System Analiz Samorządowych zawierał dane dot. roku 2009 w następujących dziedzinach:

- dziedziny monitorowane na podstawie danych z miast:
 - efektywność energetyczna (NOWE) – 25 miast,
 - kultura – 64 miasta,
 - pomoc społeczna – 68 miast,
 - transport / drogi – 61 miast,
 - gospodarka komunalna (woda / ścieki / śmieci) – 66 miast,
 - komunalna gospodarka mieszkaniowa – 67 miast.
- dziedziny monitorowane na podstawie danych ze statystyki publicznej:
 - oświata (od r. 2005 dane z SIO) – 897 miast,
 - demografia (GUS) – 897 miast,
 - współpraca z NGO (NOWE) (MF i MPiPS) – 897 miast,
 - wskaźniki rozwoju zrównoważonego (GUS - BDL) – 897 miast,
 - finanse miast na prawach powiatu (dane MF od 2004 r.) – 65 miast,
 - finanse pozostałych miast (dane MF od 2004 r.) – 830 miast.

Dane zawarte w bazie SAS dotyczą następujących lat:

Dziedzina / sektor	gminy miejsko - wiejskie	gminy wiejskie	Powiaty ziemskie
Demografia	1999 -2009	1999 – 2009	1999 - 2009
Efektywność energetyczna *	2009		
Finanse jst	2004 - 2009	2004 – 2009	2004 - 2009
Komunalna gospodarka mieszkaniowa *	2007 - 2009		
Kultura *	1999 - 2009		
Ochrona zdrowia *	1999 - 2001		
Ogólne wiadomości o mieście			
podstawowe wiadomości statystyczne	2007 - 2009	2007 - 2009	2007 - 2009
Wiadomości ogólne o mieście *	1999 - 2006		
Oświata			
a) oświata *	1999 -2005		
b) oświata - SIO	2005 - 2009	2005 – 2009	2005 – 2009
Pomoc społeczna *	1999 - 2009		
Transport i drogi *	1999 - 2009		
Usługi komunalne *	2007 - 2009		
Współpraca JST z NGO	2006-2009	2006-2009	2006-2009
Zrównoważony rozwój	2006 - 2009	2006 - 2009	

sektory oznaczone gwiazdką (*) zawierają dane pochodzące z miast, pozostałe sektory zasilane są danymi z Banku Danych Lokalnych GUS, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Edukacji Narodowej.

W roku 2010 poszerzono SAS o dwa nowe sektory: **efektywność energetyczna** (gminy miejskie i miejsko-wiejskie) oraz - **współpraca jst z organizacjami pozarządowymi**, dla gmin miejskich i miejsko-wiejskich, wiejskich oraz powiatów.

Włączenie wskaźników efektywności energetycznej do bazy SAS spowodowane zostało postulatami przedstawicieli miast, zgłoszonymi na Kongresach Miast w Bielsku Białej w 2008 roku oraz w Gnieźnie 2009 oraz rosnącym zainteresowaniem tą tematyką w ostatnich latach. Na podstawie wyników prac GWD, która zajmowała się tym tematem, opracowano zestaw wskaźników i uruchomiono monitoring tego sektora, do udziału w którym zgłosiło się 25 miast.

Dane dotyczące współpracy JST z organizacjami pozarządowymi są dostępne dla lat 2006-2009 i pochodzą z:

- Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (dane ankietowe),
- Ministerstwa Finansów (dane finansowe),
- Banku Danych Regionalnych GUS.

Jest to w tej chwili najlepsze w kraju źródło wiedzy o tym aspekcie zarządzania w jednostkach samorządu terytorialnego. Ten nowy sektor bazy SAS powstał w dużej mierze dzięki udziałowi Związku w kolejnym ważnym projekcie, omówionym poniżej.

3.3. Projekt systemowy (POKL 5.4) "Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnienie standardów współpracy"

Od lutego 2010 ZMP bierze udział w realizacji 2-letniego projektu systemowego w ramach POKL 5.4, którego liderem jest **Departament Pożytku Publicznego MPiPS**, a partnerami: Związek Miast Polskich, Instytut Spraw Publicznych, Collegium Civitas, SPLOT, FAOW. Łączna wartość projektu w części koordynowanej przez Związek wynosi **840 tys. zł**.

Celem projektu jest zwiększenie zakresu i poprawa jakości mechanizmów współpracy jednostek administracji samorządowej z organizacjami pozarządowymi – szczególnie poprzez opracowanie modelu współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, przygotowanie i upowszechnienie poradnika opisującego oczekiwane standardy współpracy obu sektorów oraz identyfikację i upowszechnienie dobrych praktyk w tym zakresie.

Działania realizujące ten cel są pogrupowane w następujące zadania:

1. **Diagnoza stanu współpracy** administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych – m.in. poprzez przygotowanie i przetestowanie **Wskaźnika Jakości Współpracy** między obydwoma sektorami oraz działu **bazy SAS**, poświęconego tej tematyce.

2. Opracowanie **modelu współpracy** oraz **poradnika** współpracy międzysektorowej.

3. Przeprowadzenie **kampanii informacyjno-edukacyjnej, wraz z konkursem Lider Zarządzania.**

W ramach projektu Związek jest odpowiedzialny za następujące działania, w ramach których w 2010 roku zrealizowano już znaczną część prac:

1. W ramach realizacji **zadania nr 1** - *przygotowanie nowego działu SAS – dot. współpracy JST z organizacjami pozarządowymi (dane z ankiety monitoringowej MPiPS, oraz z danych MF i GUS).* Zadanie to zostało wykonane w okresie od marca do grudnia 2010. Jest to pierwsza w kraju tak obszerna baza danych dot. aspektów finansowych i rzeczowych współpracy JST-NGO, obejmująca wszystkie samorządy w kraju. Dane dotyczą lat 2006-2009.

2. W ramach realizacji **zadania nr 2** – opracowanie modelu współpracy między obydwoma sektorami oraz poradnika współpracy - *ZMP prowadzi 4 Grup Wymiany Doświadczeń w tym zakresie (miejska, wiejska, powiatowa i wojewódzka).* Związek włączył przedstawicieli pozostałych organizacji samorządowych w realizację tego zadania w zakresie działania „ich grupy”. Działanie GWD jest formą współudziału przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego w wypracowaniu **modelu współpracy** oraz **poradnika** na ten temat. W okresie od września do grudnia 2010 dokonano rekrutacji do w/w grup (zgłosiło się 26 miast i wszystkie zostały przyjęte) oraz odbyły się 2 spotkania grup. Kolejne odbędą się w po nowym roku. Grupy te m.in. wykorzystują dane SAS, przygotowane w ramach działania nr 1.

3. W ramach realizacji **zadania nr 3** – przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej nt. współpracy JST-NGO – Związek, we współpracy z ZPP i ZGW RP, zorganizował **Konkurs Samorządowy Lider Zarządzania: współpraca gmin i powiatów z organizacjami pozarządowymi** oraz przygotowuje serię artykułów w „Samorządzie Miejskim”. Konkurs odbył się w okresie od maja

do października 2010. Zgłoszono 78 projektów (połowa z miast), a jury złożone z przedstawicieli partnerów, w tym MPiPS, nagrodziło 13 najlepszych. Opisy najlepszych praktyk zawarto w nowym dziale bazy dobrych praktyk – www.dobrepraktyki.pl prowadzonej wspólnie z ZGW RP. Publikacje opisów nagrodzonych projektów w „Samorządzie Miejskim” są aktualnie przygotowywane i będą się ukazywać sukcesywnie w najbliższych miesiącach 2011.

Realizacja zadań projektu odbywa się w dużej części siłami pracowników Biura ZMP (oszczędność kosztów). Projekt jest w 100% finansowany przez MPiPS.

3.4. Projekt „Podniesienie jakości działań i usług dla mieszkańców poprzez wdrożenie zaktualizowanej metody Planowania Rozwoju Instytucjonalnego w gminach i powiatach”

W ramach projektu, realizowanego wspólnie z Małopolską Szkołą Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz Związkiem Gmin Wiejskich RP i Związkiem Powiatów Polskich, nasz Związek zorganizował 5 konferencji promujących **metodę PRI** w województwach: dolnośląskim, opolskim, pomorskim, podlaskim i warmińsko-mazurskim.

Metoda PRI została opracowana ok. 10 lat temu, we współpracy z innymi związkami samorządowymi, w ramach projektu realizowanego przez MSWiA. Umożliwia ona monitorowanie stopnia rozwoju instytucjonalnego miasta metodą **samooceny** opartej na prostych wskaźnikach.

Rozdział IV. Współpraca zagraniczna

4.1. Projekty

4.1.1. Europa dla Obywateli

Publikacja „Współpraca partnerska samorządów – praktyczny przewodnik”

Broszura powstała w ramach zrealizowanego w 2009 roku projektu, współfinansowanego z programu „Europa dla obywateli – środki wsparcia”. Trafiła do wszystkich jednostek samorządu na początku roku 2010.

Publikacja w pierwszej części pokazuje historię, znaczenie oraz ewolucję kontaktów, w ramach ruchu miast bliźniaczych w Europie i na świecie.

Druga część broszury ma praktyczny charakter, zawiera wskazówki jak skutecznie współpracować, jak podpisać umowę partnerską, jak skorzystać ze wsparcia finansowego Unii Europejskiej oraz ubiegać się o nagrody za prowadzoną współpracę. W wydawnictwie zamieszczono także najnowsze informacje o partnerstwach prowadzonych przez polskie samorządy – dane statystyczne oraz listy kontaktów bliźniaczych (płyta CD). Przez sześć lat, które minęły od poprzednich badań prowadzonych przez Związek Miast Polskich, liczba kontaktów wzrosła prawie dwukrotnie. Liczba ponad czterech tysięcy partnerstw, które udało się zidentyfikować, potwierdza duże zainteresowanie i aktywność polskich samorządów na polu współpracy międzynarodowej.

Szkolenia z programu Europa dla Obywateli

Związek, we współpracy z Krajowym Punktem Kontaktowym *Europa dla Obywateli*, przeprowadził serię szkoleń dla beneficjentów programu. Oprócz informacji o programie, uczestnicy brali też udział w praktycznej części dotyczącej przygotowania

projektów – od pomysłu do ewaluacji. Łącznie w szkoleniach wzięło udział **185 osób**. Odbyły się one w: **Zielonej Górze** (14 maja, liczba uczestników: 41), **Olsztynie** (19 maja, liczba uczestników: 27), **Białymstoku** (20 maja, liczba uczestników: 29), **Lublinie** (28 czerwca, liczba uczestników: 30), **Rzeszowie** (29 czerwca, liczba uczestników: 35) oraz **Gdańsku** (23 lipca, liczba uczestników: 23).

Szkolenia prowadziły: Katarzyna Paczyńska z Biura Związku i Anna Samel z Krajowego Punktu Kontaktowego.

Nowe projekty: Polska-Litwa oraz Estonia – Polska - Litwa i Łotwa

Związek złożył w czerwcu 2010 roku wniosek o dotację z programu ***Europa dla Obywateli – środki wsparcia*** na realizację działań promujących współpracę partnerską miast polskich i litewskich. Projekt otrzymał dofinansowanie w wysokości **70.000 €** i będzie realizowany w roku 2011 (m.in. publikacja, konferencja i szkolenia).

Ponadto, Związek przyjął propozycję Estońskiego Związku Miast i dołączył - jako partner - do projektu (w ramach programu ***Europa dla Obywateli – środki wsparcia***) pt. „Sąsiedzi. Powiększająca się wspólnota partnerska”. Projekt będzie realizowany w 2011 roku wraz Estonią, Litwą i Łotwą.

Strona internetowa i biuletyn informacyjny poświęcony współpracy partnerskiej

Strona www.twinning.pl / www.miastablizniacze.pl powstała na początku 2009 roku, w ramach projektu realizowanego ze środków programu Europa dla Obywateli. Jest ona stale aktualizowana. Przygotowano też dwa numery biuletynu informacyjnego o współpracy partnerskiej, wysyłanego w wersji elektronicznej do miast członkowskich.

Poszukiwanie partnerów do współpracy

Na stronie utworzonej przez Radę Gmin i Regionów Europy (CEMR) www.twinning.org, działającej również w j. polskim, miasta mają możliwość zamieszczenia swojej oferty współpracy lub znalezienia partnera. Strona ta jest stale aktualizowana i zarządzana w Polsce przez Związek Miast Polskich.

Regionalne seminaria poświęcone współpracy partnerskiej, zorganizowane przez Radę Gmin i Regionów Europy (CEMR), Tallin, 25-26 marca, Kolonia, 9-10 listopada

Przedstawiciele Związku uczestniczyli w dwóch z trzech regionalnych seminariów, zorganizowanych przez CEMR ze środków programu Europa dla Obywateli.

4.1.2. Europejski Kongres Miast Partnerskich, Rybnik, 2011

Jesienią 2009 roku Rybnik zgłosił zamiar zorganizowania w r. 2011 (podczas prezydencji Polski w UE) spotkania związanego z jubileuszem swojej pierwszej umowy partnerskiej, podpisanej 60 lat temu z francuskim miastem Saint Vallier. Na podstawie roboczych uzgodnień z władzami Rybnika Związek zgłosił kandydaturę miasta do zorganizowania kolejnego Europejskiego Kongresu Miast Bliźniaczych (są one organizowane co 3-4 lata; po-przednie odbyły się w Salonikach, Ferrarze, Antwerpii i na Rodos). Kandydatura została zaakceptowana przez CEMR, a także – po oficjalnym zgłoszeniu przez Polskę w ramach prezydencji – przez Komisję Europejską, która w poważnym stopniu dofinansuje przedsięwzięcie.

Kongres zostanie zorganizowany przez Związek we współpracy z samorządem miasta Rybnika.

4.2. Konferencje

4.2.1. Polsko-niemieckie seminarium pt. *Pamiętając, razem patrzeć w przyszłość*, 18-19 marca, Krzyżowa – Głogów

Tematem kolejnego spotkania samorządowców z obu krajów, była aktywność organizacji pozarządowych oraz młodzieży we współpracy polsko-niemieckiej. Seminarium odbyło się w Krzyżowej i Głogowie, a uczestniczyło w nim **blisko 100 przedstawicieli obu krajów**. Projekt uzyskał wsparcie finansowe Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej. Współorganizatorem spotkania był Urząd Miasta Głogowa.

Uczestników spotkania powitali **Tadeusz Krzakowski**, prezydent Legnicy, przewodniczący Komisji Rewizyjnej Związku oraz **Tobias Kogge**, Wiceburmistrz Halle.

Wśród zaproszonych gości byli **dr Zbigniew Zaręba**, radca-minister w ambasadzie RP w Berlinie oraz **Bernhard Brasack**, konsul generalny RFN we Wrocławiu. Dyplomaci mówili o stosunkach polsko-niemieckich przed i po roku 1989.

Historię Fundacji Krzyżowa dla Porozumienia Europejskiego przedstawili jej dyrektorzy: **Anna Marie Franke** i **Rafał Borkowski**.

Ideą seminarium *Pamiętając, razem patrzeć w przyszłość* było pokazanie, że proces przemian relacji polsko-niemieckich nie zatrzymuje się na poziomie traktatów i rozmów dyplomatycznych, ale odzwierciedla się w relacjach między lokalnymi społecznościami, we współpracy miast partnerskich.

Gospodarzem drugiego dnia seminarium był **Głogów**. Gości powitał prezydent miasta **Jan K. Zubowski**. Rolę samorządów lokalnych w kształtowaniu stosunków polsko-niemieckich przedstawili współprzewodniczący Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej **Janusz Marszałek** i **Tobias Kogge**. Podkreślali oni imponującą liczbę partnerstw polsko-niemieckich (**ponad 1000**), ale także bardzo szeroką tematykę wspólnych przedsięwzięć.

Posel do Parlamentu Europejskiego, **Piotr Borys** wskazywał na rosnące znaczenie sieciowej współpracy miast w Unii Europejskiej.

4.2.2. Polsko-niemieckie seminarium, *Sport i turystyka – sposób na promocję*, 1-2 lipca, Słubice

Organizatorami seminarium byli: Związek, Urząd Miejski w Słubicach oraz nasz niemiecki partner - Sekcja Niemiecką Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR). W spotkaniu uczestniczyło około **60 przedstawicieli** polskich i niemieckich samorządów. Wybór terminu, w przeddzień Święta Hanzy, które organizowane jest wspólnie przez Słubice i Frankfurt nad Odrą, stwarzał uczestnikom możliwość udziału w tej wspólnej imprezie miejskiej.

Celem seminarium była wymiana doświadczeń na temat możliwości promocji, jakie otwierają przed miastami kontakty partnerskie, a szczególnie aktywność w obszarze turystyki i sportu.

Drugi blok tematyczny obejmował zagadnienia współpracy partnerskiej samorządów jako sposobu na promocję.

Drugi dzień rozpoczęła wizyta studyjna w „Słubfurcie” (zaprezentowano ideę budowania wspólnej tożsamości mieszkańców miasta położonego po dwóch stronach granicy).

Ostatnia część seminarium obejmowała dwa tematy: Sport w partnerstwach polsko-niemieckich – od dzieci do seniorów oraz Miasta jako gospodarze międzynarodowych imprez sportowych.

4.3. Prace ciał statutowych organizacji europejskich

4.3.1. Rada Gmin i Regionów Europy (CEMR)

Komitety Polityczny CEMR spotkał się w 2010 roku dwukrotnie:

- 3 - 4 czerwca, Oslo (debata na temat roli władz lokalnych w przeciwdziałaniu zmianom klimatu; bieżące sprawy CEMR);
- 6 - 7 grudnia, Mondorf les Bains, Luksemburg (wybory prezydenta CEMR i jego zastępców; nowym prezydentem CEMR został **Wolfgang SCHUSTER**, nadburmistrz Stuttgartu; **Ligia KRAJEWSKA** nadal jednym z wiceprezydentów CEMR).

Rada sekretarzy generalnych i dyrektorów biur CEMR spotkała się dwukrotnie:

- 4 - 5 marca, Nikozja (debata „Europa w punkcie zwrotnym – perspektywy dla samorządów”; prezentacja kandydatury Rybnika jako gospodarza Europejskiego Kongresu Miast Partnerskich 2011);
- 23 – 25 września, Kijów (prezentacja działań podjętych przez CEMR, ZMP i miasto Rybnik w celu organizacji Europejskiego Kongresu Miast Partnerskich w Rybniku we wrześniu 2011 roku; pierwszy raport z działalności CEMR w 2010 roku; przygotowania do posiedzenia Komitetu Politycznego CEMR w Luksemburgu).

4.3.2. Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE)

Sesje Plenarne CLRAE

W dniach **17 - 19 marca** w Strasburgu odbyła się **18 Sesja Plenarna CLRAE**.

Podczas Sesji wybrano nowego Sekretarza Generalnego Kongresu. Został nim Andreas KIEFER, sprawujący dotychczas funkcję Dyrektora Departamentu ds. Europejskich Landu Salzburg. Będzie pełnić swoją funkcję przez pięć lat.

Tematyka spotkania dotyczyła głównie zmian klimatu, władz lokalnych i praw człowieka, współpracy Północ-Południe, równości w życiu politycznym.

W dniach **26 - 28 października** w Strasburgu odbyła się **19 Sesja Plenarna CLRAE**.

Podczas spotkania przyjęto priorytety na lata 2011-2012 i uchwalono reformę Kongresu. Wybrano też nowe władze.

Głównym celem wprowadzonej reformy jest zwiększenie oddziaływania Kongresu na obywateli i instytucje europejskie oraz lepsza reprezentacja Rady Europy w dziedzinie promowania demokracji i praw człowieka na szczeblu lokalnym.

Nowe priorytety skupiają się kilku głównych obszarach: monitorowaniu lokalnej i regionalnej demokracji, obserwacji wyborów samorządowych i rozwoju współpracy tematycznej – wspólnych działaniach wraz z innymi instytucjami, np. Komitetem Regionów.

Przyjęte zmiany w funkcjonowaniu Kongresu to przede wszystkim wydłużenie mandatu jego przedstawicieli z dwóch do czterech lat, zastąpienie istniejących komisji tematycznych trzema nowymi, ds. monitorowania, zarządzania i spraw bieżących. Zwiększono rolę Biura Wykonawczego, utrzymano dotychczasowy wymóg 30% udziału kobiet w składach delegacji narodowych.

Członkowie Kongresu wybrali również nowe władze. Przewodniczącym CLRAE został **Keith WHITMORE** z Wielkiej Brytanii, dotychczasowy przewodniczący Komisji Instytucjonalnej Kongresu i grupy politycznej skupiającej przedstawicieli niezależnych i liberalnych demokratów. Otrzymał on absolutną większość głosów (157) już w pierwszej turze i pokonał swojego kontrkandydata Iana Micallefa z Malty. W kolejnym głosowaniu wybrano też przewodniczących oraz wiceprzewodniczących obu izb Kongresu – lokalnej i regionalnej.

W czasie Sesji uczczono 25 rocznicę uchwalenia Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego, a w debacie o współpracy CLRAE z instytucjami reprezentującymi regiony w Europie wzięła udział **Ligia Krajewska**, wiceprzewodnicząca Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR).

Sekretariat polskiej delegacji do Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE) prowadzi Biuro Związku.

4.4. Polsko-Niemiecka Grupa Robocza

Kolejne posiedzenie Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej, która od prawie 15 lat koordynuje współpracę między Związkiem i Sekcją Niemiecką Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR), odbyło się **18 marca, w Krzyżowej.**

Na początku spotkania strona niemiecka przedstawiła zmiany organizacyjne, które dokonane zostały w Sekcji Niemieckiej CEMR, na mocy decyzji Nadzwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Sekcji, w grudniu 2009 r. Dotychczas funkcję zarządzającą pełnił Niemiecki Związek Miast (Deutscher Staedtetag), po restrukturyzacji wszystkie trzy organizacje tworzące Sekcję Niemiecką – Deutscher Staedtetag (Niemiecki Związek Miast), Deutscher Landkreistag (Niemiecki Związek Powiatów) i Deutscher Städte- und Gemeindebund (Niemiecki Związek Miast i Gmin) – będą uczestniczyć w koordynowaniu prac Sekcji Niemieckiej. Przesłanką do dokonania zmian była między innymi chęć połączenia i tym samym wzmocnienia działań trzech organizacji narodowych w obszarze aktywności europejskiej i międzynarodowej. Nowym partnerem w kontaktach roboczych dla strony polskiej jest aktualnie Biuro Niemieckiego Związku Powiatów, które przejęło administrowanie pracy Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej.

Posiedzenie Grupy poprzedzało polsko-niemieckie seminarium *Pamiętając, razem patrzeć w przyszłość*, które odbyło się 18 i 19 marca w Krzyżowej i Głogowie. Przygotowując seminarium zapytano – w formie krótkiej ankiety - polskie i niemieckie samorządy o aktywność organizacji pozarządowych oraz młodzieży w obszarze współpracy dwustronnej. Członkowie Grupy usłyszeli krótką informację podsumowującą wyniki tej ankiety. W odpowiedzi nadesłano opisy 63 projektów. Ich tematyka jest bardzo szeroka, od typowej wymiany między szkołami, przez wspólne projekty problemowe np. z obszaru ochrony środowiska, współpracę seniorów, szachistów, czy też spotkania wielonarodowe (w tym polsko-niemieckie).

4.5. Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT II

Od 2 października 2009 Związek we współpracy z partnerami oficjalnie prowadzi Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT II. ZMP realizuje ten projekt wspólnie ze Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów oraz Instytutem Rozwoju Miast w Krakowie.

Głównym zadaniem Krajowego Punktu Kontaktowego jest bieżące informowanie wszystkich zainteresowanych działaniami przeprowadzanymi w ramach realizacji projektów URBACT. Dodatkowo, Punkt zbiera i przekazuje do Sekretariatu informacje związane z szeroko rozumianą polityką miejską w Polsce. Podstawowym narzędziem komunikacji Sekretariatu URBACT z miastami jest comiesięczny biuletyn URBACT, publikowany w wersji polskiej na www.urbact.pl oraz na stronach partnerów projektu. W 2010 roku opublikowano 11 biuletynów. Dodatkowo, KPK URBACT dwukrotnie przygotował Biannual Report, w którym w języku angielskim informował czytelników europejskich o różnych aspektach polityki miejskiej w Polsce. Część tych materiałów jest zamieszczana na stronie Programu www.urbact.eu. Podstawowym narzędziem komunikacji Krajowego Punktu Kontaktowego jest stale uzupełniana strona internetowa www.urbact.pl. Dodatkowo, na stronach internetowych wszystkich partnerów projektu znajdują się odnośniki do bieżących informacji.

W ramach realizacji projektu, ZMP wraz z partnerami, zrealizował w 2010 roku:

- seminarium tematyczne „Partycypacja młodzieży w procesach rozwoju miasta”, Warszawa, 18 lutego 2010
- seminarium tematyczne „Zintegrowane zarządzanie w aglomeracjach”, Kielce-Częstochowa, 18-19 maja 2010
- spotkanie koordynatorów polskich projektów URBACT, Katowice-Nikiszowiec, 7-8 października 2010 (z udziałem Jean-Loup Droubigny, Sekretarza Programu URBACT)

Dzięki dobrej współpracy KPK z Sekretariatem Programu na przyszły rok zaplanowano organizację w Polsce serii seminariów dla członków lokalnych grup wsparcia polskich projektów URBACT.

Podobne punkty kontaktowe prowadzone są w: Niemczech i Austrii (jeden punkt dla obu krajów), Węgrzech, Łotwie, Litwie, Holandii, Rumunii, Słowenii i Szwecji.

Rozdział 5. Konferencje, konkursy i inne

5.1. Konferencje

5.1.1. Kongres 20-lecia Samorządu Terytorialnego Poznań, 8-9 marca 2010 r.

Ponad 1200 wójtów, burmistrzów, prezydentów, starostów i marszałków wzięło udział w obradach Kongresu 20-lecia Samorządu Terytorialnego w Poznaniu, który odbywał się w rocznicę uchwalenia ustawy o samorządzie terytorialnym.

Kongres przygotowało sześć korporacji samorządowych, tworzących stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego – Związek Miast Polskich, Związek Powiatów Polskich, Związek Gmin Wiejskich RP, Związek Województw RP, Unia Miasteczek Polskich oraz Unia Metropolii Polskich.

W Kongresie uczestniczył prezydent RP, **Lech Kaczyński**, który podkreślał, że samorząd sprawdził się w Polsce i nie można przeciwstawiać państwa i samorządu, gdyż samorząd jest częścią władzy publicznej. Jego zdaniem, samorząd gminny ma szeroki zakres kompetencji. - *Byłem prezydentem Warszawy i chyba nigdy nie czułem tak wielkiej władzy w swoich rękach jak wtedy* – wspominał prezydent. Przyznał, że jego osobiste poglądy na temat samorządu w ciągu ostatnich 20 lat uległy pewnej ewolucji. Tak, jak w 1990 roku był całkowicie za powołaniem samorządu gminnego, tak cechował go daleko posunięty sceptycyzm, gdy idzie o starostów jako organy wybieralne. W latach 1997–98 – jak się wyraził prezydent – wydawało mu się to pewną przesadą. - *Dziś mamy starostów pochodzących z elekcji i Polska się od tego nie zawaliła* – przyznał Lech Kaczyński. - *Jak dotąd samorząd wojewódzki i powiatowy sprawdza się, choć wymaga większego upowszechnienia.*

Podsumowania 20 lat samorządu dokonał **Jan Olbrycht**, poseł do Parlamentu Europejskiego, były burmistrz Cieszyna i marszałek województwa śląskiego, który zwrócił się do zebranych jako do

ludzi samorządu. Ta kategoria odnosi się do tych, którzy zostali porwani ideą naprawiania Polski i za najważniejsze uznają ulepszanie zarządzania naszą Ojczyzną. Poseł podkreślał również, że samorząd jest immanentną częścią naszego państwa. W swoim wystąpieniu przypominał najważniejsze momenty z - w sumie krótkiej - bo tylko 20-letniej historii samorządu w Polsce, zaczynając od I Krajowego Zjazdu Delegatów „Solidarności”, poprzez poszczególne etapy reformy. Polskie samorządy są obecnie najsilniejsze w Europie Środkowej. Dysponują prawie 10% PKB (razem samorządy polskie mają ponad 12 %), blisko milionem hektarów nieruchomości skomunalizowanych, które wcześniej stanowiły tzw. mienie państwowe. - *Od samego początku pojawiały się pewne nadregulacje prawne, sztywne ramy i gorsety* – mówił J. Olbrycht - *Różnie bywało w ciągu tych 20 lat. Bardzo często samorządy wyraźnie, zdecydowanie i głośno, mówiły, że trzeba poprawić prawo, gdyż pewne rozwiązania są niekorzystne. Z perspektywy 20 lat należy powiedzieć, że potrzebne są pewne rozwiązania prawne: standardy obliczania tych środków pochodzących z redystrybucji, które służą finansowaniu zadań własnych (dotyczy to przede wszystkim oświaty, a także pomocy społecznej), przyzwoita ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, powiązanie podatku od nieruchomości z ich wartością, ustawa o rewitalizacji obszarów zdegradowanych, potrzebna nie tylko miastom, ustawa umożliwiająca koordynację rozwoju na obszarach metropolitalnych i w zespołach miejskich, dobra ustawa o odpadach komunalnych czy zwrot VAT-u płaconego z budżetów gmin od inwestycji publicznych.*

Do zgromadzonych samorządowców wystąpienia swoje skierowali premierzy-reformatorzy – **Tadeusz Mazowiecki**, a także **prof. Jerzy Buzek** (na telebimie), który wcześniej 7 marca w Poznaniu wygłosił wykład zatytułowany „Odrodzenia ducha, budowa wolności”, inaugurujący obchody XX rocznicy samorządu terytorialnego i spotkał się z przedstawicielami Zarządów organizacji samorządowych.

Tadeusz Mazowiecki zwracał uwagę, że reforma samorządowa obok transformacji gospodarczej była najważniejszą z reform i najbardziej udaną. – *Nie ma demokracji bez demokracji lokalnej* – podkreślał premier. – *Polska jest inna w dużej mierze dzięki samorządowi*. Wspominał ludzi, którzy od początku usiłowali ideę samorządności wcielać w życie, m.in. Wojciecha Szczęsnego Kaczmarka, pierwszego prezydenta Poznania i prezesa ZMP. Jego zdaniem, proces reformy się jeszcze nie skończył. Samorządy powinny dbać o swój rozwój, pozycję w świecie, a zwłaszcza w Europie, oraz inspirować rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Przewodniczący Parlamentu Europejskiego, **Jerzy Buzek** w swym przesłaniu do samorządowców stwierdził: – *Nasz projekt reformy samorządowej, wykorzystany w praktyce jako dogodna metoda odzyskiwania państwa przez obywateli, stanowi oryginalny przykład działania polskiej inteligencji, a równocześnie jedną z najskuteczniejszych metod dekomunizacji naszego życia publicznego*. To właśnie w samorządności wyraża się możliwość budowania wolności, której sens czuje się najlepiej wtedy, gdy można być za nią rzeczywiście współodpowiedzialnym. Dzięki decentralizacji i funkcjonalnemu różnicowaniu struktur państwa odpowiedzialnych za zarządzanie na poziomie lokalnym i regionalnym, Polska może obecnie lepiej wykorzystywać oddane jej do dyspozycji środki unijne. Jerzy Buzek zaznaczył, że odwrót od decentralizacji w takich dziedzinach jak ochrona zdrowia czy edukacja utrudnił proces absorpcji tych środków. Należy wzmocnić rolę instytucji powiatowych, które w przyszłości powinny kreować warunki rozwoju społecznego i gospodarczego na terenie swojego działania.

Obecny na Kongresie marszałek Sejmu, **Bronisław Komorowski** zaznaczył, że reforma samorządowa to jest dowód na to, że można w polityce łączyć dwie ważne cechy: odwagę i rozsądek. Mądrość polityczną z polityczną determinacją. Podkreślał wizjonerską pracę, jaką w 1989 roku wykonał pierwszy, nieomal w pełni „solidarnościowy” Senat RP. – *Największe zasługi mają ci, którzy wykonali konkretną pracę i którzy mieli odwagę przełamać*

i ustalenia „okrągłego stołu”, i stereotypy myślenia o tym, że Polska może się rozwijać tylko jako kraj zcentralizowany – mówił marszałek. Przypomniął rzecz ważną dla samorządności polskiej, ale i dla polskiego Sejmu, a mianowicie Czarną Procesję z kwietnia 1991 r. Zaowocowała ona zapisami w regulaminie Sejmu, na mocy których rozpatrywanie ustaw, powodujących zmiany w funkcjonowaniu samorządu terytorialnego, ma być poprzedzone zaciąganiem opinii organizacji samorządowych tworzących stroną samo-rządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

*- Senat traktuje samorząd terytorialny jak swoje dziecko – powiedział **Marek Ziółkowski**, wicemarszałek Senatu RP. - Jest to dziecko niezwykle udane, które nawet przerosło to, co zamierzali jego ojcowie: inteligentne, przedsiębiorcze i umiejące dbać o dobro wspólne. Gratulował samorządowcom tego, że dzięki ich osiągnięciom są oni znacznie wyżej oceniani niż inne jednostki władzy publicznej „na górze”. Życzył uczestnikom Kongresu administracyjnej sprawności i dobrego zarządzania, a także jak najlepszych rozwiązań prawnych, a zwłaszcza przestrzegania zasady (tu zwrócił się do obecnych na sali ministrów), iż nie ma zadań bez pieniędzy. - Wy ludzie samorządu musicie postępować tak, by dobro wspólnoty lokalnej, waszej małej ojczyzny, było jednocześnie dobrem ojczyzny jako całości – apelował wicemarszałek.*

W święcie „ludzi samorządu” w Poznaniu wzięli udział również: ojcowie samorządu – **prof. Michał Kulesza**, **prof. Jerzy Reguński** i **prof. Jerzy Stępień** oraz **Jerzy Miller**, minister spraw wewnętrznych i administracji, i **Katarzyna Hall**, minister edukacji narodowej.

Kongresowi towarzyszyły **walne zgromadzenia** pięciu organizacji samorządowych.

Róże Franciszki Cegielskiej, wyróżnienie dla najwybitniejszych osobowości środowiska samorządowego, z rąk prezydenta RP i męża F. Cegielskiej, otrzymali najwybitniejsi samorządowcy: **Jan Olbrycht**

(poseł do PE), **Jan Kozłowski** (b. prezes Zarządu ZW RP), **Krzysztof Sikora** (przew. Sejmiku woj. kujawsko-pomorskiego), **Marek Woźniak** (marszałek województwa wielkopolskiego), **Marek Miros** (burmistrz Gołdapi, członek Zarządu ZMP), **Kazimierz Pałasz** (prezydent Konina, wiceprezes ZMP), **Wojciech Szczurek** (prezydent Gdyni), **Krzysztof Iwaniuk** (wiceprzewodniczący ZGW RP, wójt gminy Terespol), **Marek Olszewski** (wiceprzewodniczący ZGW RP, wójt gminy Lubicz), **Mariusz Poznański** (przewodniczący ZGW RP, wójt gminy Czerwonak), **Stanisław Bodys** (burmistrz Rejowca), **Witold Krochmal** (burmistrz Wołowa, prezes UMP), **Marek Nawara** (marszałek województwa małopolskiego), **Paweł Adamowicz** (prezydent Gdańska, prezes UMP), **Ryszard Grobelny** (prezydent Poznania, prezes ZMP), **Piotr Uszok** (prezydent Katowic, sekretarz UMP, współprzewodniczący KWRiST), **Marzena Kempnińska** (starosta świecki, wiceprezes Zarządu ZPP), **Kazimierz Kotowski** (starosta opatowski, prezes Zarządu ZPP) i **Janina Kwiecień** (przewodnicząca Konwentu Powiatów woj. pomorskiego).

Drugiego dnia Kongresu odbyły się - **Samorządowe Forum Kobiet**, nad którym patronat objęła **Maria Kaczyńska**, oraz panele tematyczne dotyczące: finansów, relacji między radą i organem wykonawczym, e-administracji w Polsce, oświaty oraz ochrony środowiska i infrastruktury. Postulaty wypracowane w trakcie obrad zostały zawarte w Deklaracji Kongresu 20-lecia Samorządu Terytorialnego, która została przyjęta przez zgromadzonych w Poznaniu samorządowców jednomyślnie.

5.1.2. VIII Kongres Miast Polskich w Kaliszu, *Miasta – spuścizna dziejów i wyzwania przyszłości*, Kalisz, 16-17 września 2010

Kongres był poświęcony tematyce ochrony dziedzictwa kulturalnego i rewitalizacji miast oraz kwestii finansów JST. Miejsce spotkania ponad 140 przedstawicieli miast - szczególnie

w kontekście pierwszego tematu - nie zostało wybrane przypadkowo. Kalisz jest bowiem najstarszym polskim miastem o metryce wystawionej w II w. n.e.

Dziedzictwo historyczno-kulturowe to ważna gałąź gospodarki, która ma kolosalne znaczenie ekonomiczne, zwracał uwagę, prezydent Kalisza, **Janusz Pęcherz**: - *Przykładów można szukać za granicą, ale także w Polsce. Takie miasta jak Kraków, Poznań, Gdańsk, Toruń, Malbork dają przykłady wykorzystania dziedzictwa kulturowego. Dla nich to dziedzictwo jest siłą i czynnikiem rozwoju. My w Kaliszu podążamy ich śladem.*

Rolę dziedzictwa kulturowego podkreślał także prof. **Jerzy Stępień**. Jego zdaniem, istnienie państwa nie ma sensu, jeśli nie potrafi ono zadbać o własny dorobek kulturowy. Życie i wychowywanie społeczeństwa w poczuciu godności nie jest możliwe poza kulturą.

- *Miasto to synonim wolności, która odzwierciedla się w tkance i strukturze miasta* – mówił **Olgiard Dziekoński**, podsekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury. - *Podtrzymanie spuścizny dziejów wymaga odwagi.* Ludzie odpowiedzialni za miasto muszą z jednej strony podtrzymywać legendy miejskie i dbać o historię, z drugiej powinni łączyć to ze współczesnością i nową tożsamością miejsca. Często stają wobec trudnego i odpowiedzialnego wyboru, co należy zachować, a co nie. Minister zachęcał do stosowania instrumentów egzekucji administracyjnej w stosunku do właścicieli, którzy nie dbają o nieruchomości posiadające wartość historyczną.

Właściwa ochrona dziedzictwa miejskiego, wymaga strategii przekonywał **Wiesław Kaczmarek**, Prezes Towarzystwa Opieki nad Zabytkami. Trzeba podtrzymać legendę miasta, ale nie można zapominać o teraźniejszości. Nie da się wszystkiego zachować, bo miasto nie może być skansenem. Strategia pomaga w podejmowaniu decyzji, co wyburzyć, co pozostawić, gdyż tylko tak można uniknąć sytuacji, w której fanatycy ochrony zabytków chcą chronić wszystko. Samorządy powinny posiadać programy opieki

nad zabytkami (nie wszystkie miasta go mają, choć to obowiązek ustawowy), tworzone przy współpracy ze społecznością lokalną.

- *Dziedzictwo powinno być strategicznym czynnikiem rozwoju miast i motorem rozwoju* - stwierdziła **Paulina Florjanowicz** z Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków (KOBiDZ), które podlega Ministerstwu Kultury i Sztuki. KOBiDZ to instytucja ekspercka, prowadząca edukację na rzecz dziedzictwa, poprzez organizację imprez, takich jak np. Europejskie Dni Dziedzictwa, konkursów (np. Zabytek zadbane), kampanii społecznych czy budowanie geoprzestrzennej bazy danych o zabytkach. Podstawowym kryterium ochrony dziedzictwa powinien być autentyzm. Obecnie w rejestrze zabytków nieruchomych znajduje się 64 tys. nieruchomości, w tym 31 tys. w miastach (624 miejskie układy urbanistyczne), 220 tys. ruchomych w 88 tys. miast. 13 obiektów w Polsce znalazło się też na liście UNESCO. Obecnie istnieje wielka potrzeba nowoczesnego zarządzania zasobami dziedzictwa, także niematerialnego, dlatego KOBiDZ od lutego 2011 r. będzie prowadzić kursy dla JST z zarządzania dziedzictwem.

Ważnym tematem w kontekście troski o spuściznę kulturową był problem **rewitalizacji**. O obszarach zdegradowanych w miastach mówił dr **Wojciech Jarczewski** z Instytut Rozwoju Miast w Krakowie. Przedstawił skalę tego problemu w Polsce i zachęcał do budowania regionalnych polityk rewitalizacyjnych (zaawansowane prace nad tym dokumentem są prowadzone w województwie śląskim), korzystania z montażu finansowych i partnerstwa publiczno-prywatnego w procesie rewitalizacji. Jego zdaniem, rewitalizując miasto, warto patrzeć na nie kompleksowo, również pod kątem występujących problemów społecznych. Takie spojrzenie wymaga monitorowania obszarów kryzysowych i analizy struktur wewnątrzmięjskich (np. pod kątem starzenia się czy bezrobocia).

Dobre praktyki rewitalizacji w swoich miastach zaprezentowali przedstawiciele **Lublińca** (Rynek, Mały Rynek, wiele miejskich kamienic, Zamek Lubliniecki, budynek starej poczty - MOPS, Kamienica Courantów - muzeum Edyty Stein, wyprowa-

dzenie ruchu z miasta dzięki trasie śródmiejskiej i obwodnicy), **Nysy** (fortyfikacje – obiekty kulturalne, handlowo-usługowe), **Pabianic** (system zwolnień od podatku od nieruchomości dla uczestników procesu rewitalizacji) i **Zamościa** (program norweski, Brama Szczepieska, Wartownia, Kojec, Bastion).

Podczas Kongresu wręczono nagrody w Konkursie TUP i ZMP na **Najlepiej Zagospodarowaną Przestrzeń Publiczną w 2010 roku**. Spośród 17 projektów, które zostały zakwalifikowane do II etapu konkursu, przyznano 3 nagrody, 3 wyróżnienia i jedno wyróżnienie specjalne.

W kategorii zrewitalizowana miejska przestrzeń publiczna nagrodę otrzymał **Białystok** za projekt Rynek Kościuszki wraz z Placem Przedkościelnym, wyróżnienie - **Kamienna Góra** za przestrzeń publiczną wokół kompleksu Muzeum Tkactwa Dolnośląskiego. W kategorii nowo wykreowana przestrzeń publiczna - **Świnoujście** za promenadę nadmorską i ciąg pieszy wzdłuż wydmy białej, a wyróżnienie **Gdynia** za nową promenadę na Bulwarze Nadmorskim im. Feliksa Nowowiejskiego oraz plac zabaw i bazę ratowników z zapleczem sanitarnym na plaży miejskiej. Natomiast w kategorii przestrzeń zielona nagrodzono **Łódź** za Park Ocalałych, a **Puławy** wyróżniono za układ terenów zieleni tworzących korytarz ekologiczny dla osiedli mieszkaniowych. Z kolei wyróżnienie specjalne otrzymało **Dygowo** za Plac Wolności.

Drugim ważnym tematem tegorocznego Kongresu były **finanse miast**. Diagnozę stan finansów miast przedstawił **Andrzej Porawski**, dyrektor Biura Związku Miast Polskich. Nawiązał do sierpniowej konferencji prasowej w Warszawie „Czy miastom grozi bankructwo?”, podczas której zdementowano informacje na temat zbyt wysokiego zadłużenia samorządów. Na koniec 2009 roku zadłużenie JST wyniosło 40 mld. zł, stanowiąc zaledwie 5,7% całości długu publicznego. Przyrost zadłużenia w roku poprzednim wyniósł 12 mld. zł, a wzrost wydatków inwestycyjnych ponad 13 mld. zł. Aby utrzymać tempo inwestycji, w dużej części związanych z wykorzystaniem środków z UE, samorządy musiały

w większym stopniu korzystać z kredytów i innych środków zwrotnych. Ustawowy limit łącznego zadłużenia wynosi 60% dochodów – na końcu 2009 roku dług wynosił 24,5%.

- *To nieprawda, że trudna sytuacja JST wynika z dekonstrukcji* – podkreślał **Ryszard Grobelny**, prezes ZMP. Spadek dochodów wynika ze zmian ustawowych i jest spowodowany wprowadzeniem znaczących ulg w podatku dochodowym od osób fizycznych (ulga prorodzinna) i zmianą jego stawek (18% i 32%). Na ten stan składa się jeszcze wiele drobnych zmian w przepisach prawnych, takich jak np.: wzrost wynagrodzeń nauczycieli, normy zatrudnienia w pomocy społecznej, zmiany w podatku od nieruchomości i od środków transportu. Bieżące zmiany systemu to ubytek w budżetach JST od kilkunastu czy kilkuset milionów zł. Problem zadłużenia miast nie wynika też z nadmiaru realizowanych przez nie inwestycji. W 2008 roku JST informowały rząd o procesach inwestycyjnych i konieczności zwiększania zadłużenia (można to sprawdzić w dokumentach KWRiST). - *Jeśli mamy napędzać gospodarkę, musimy inwestować, inwestując, musimy się zadłużać. W ten sposób realizujemy program państwa* – stwierdził prezydent Poznania. - *Trzeba już teraz wzmocnić finanse samorządu, gdyż nowe wskaźniki zadłużenia spowodują, będziemy w nowej perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020, tylko spłacać długi, a nie inwestować.*

Wśród postulatów, które zrekompensują ubytki w dochodach własnych JST, prezes ZMP wymienił: mechanizm proinwestycyjny, czyli zwrot VAT od inwestycji publicznych (powrót w formie dotacji lub subwencji z budżetu państwa), wzrost udziału w PIT, zmiany w systemie wyrównawczym, uwzględniające nie tylko nierówny rozkład dochodów JST, ale także zróżnicowane koszty realizacji zadań. Przekazywanie nowych zadań dla samorządów powinno odbywać się w sposób uporządkowany (rzetelna wycena kosztów zadania, określenie standardu jego realizacji, zmiana ustawy z równoczesną, adekwatną zmianą zasilania finansowego JST).

- *Czekają nas dramatycznie trudne problemy* – podsumował R. Grobelny i skierował postulaty także do swojego środowiska. Samorządy muszą wdrażać wieloletnie planowanie finansowe (w tym inwestycyjne), zwiększyć efektywność realizacji usług publicznych (inwestycje muszą posiadać analizę ekonomiczną) i wykorzystania majątku komunalnego, rozszerzyć zakres współpracy z sektorem prywatnym (w tym w formule PPP), wykorzystywać nowoczesne instrumenty finansowe (przejrzysta księgowość, zmiana systemu ewidencyjnego), zadbać o wzrost kompetencji miejskich służb finansowych (dziś skarbnik powinien być politykiem finansowym).

Profesor **Teresa Dębowska-Romanowska** poruszyła kwestie finansów miast w kontekście Konstytucji RP. Jej zdaniem, w polskiej ustawie zasadniczej nie ma jednolitej koncepcji JST – z jednej strony jest to lokalna wspólnota, z drugiej zaś – zdecentralizowana administracja. Te dwie koncepcje samorządu odbijają się na pozostałych przepisach legislacyjnych dotyczących finansów, pojęciach zadania własnego i zleconego. Zadanie własne zapisane w Konstytucji nie jest często zadaniem kreatywnym i jest mało swobody w kształtowaniu tych zadań. Głód demokracji bezpośredniej sprawia, że coraz częściej mieszkańcy chcą decydować, na co wydawane są pieniądze. Tymczasem samorząd jest właściwie bardziej władzą publiczną w swoim terenie, a nie przedstawicielem społeczeństwa obywatelskiego. Takie podejście jest szczególnie groźne dla młodych demokracji. Profesor Dębowska-Romanowska wyraziła opinię, że „janosikowe” niszczy solidaryzm między-samorządowy, a system ten powinien mieć jedynie charakter przejściowy. W sprawie subwencji natomiast powinna odbywać się jawna dla społeczeństwa debata polityczna na temat kryteriów jej przyznawania – nie może być w tej kwestii całkowitej swobody Parlamentu. - *Każde państwo inaczej podchodzi do samorządu, w niepisanym obyczaju ustala, gdzie są granice. Samorząd może wymagać do posłów przyzwoitej legislacji, z określeniem trybów i zastrzeżeniem pewnych warunków. Zaskarżanie może okazać się skutecznym środkiem wychowawczym* – podsumowała.

Efektem dwudniowych obrad VIII Kongresu Miast Polskich są stanowiska w sprawach: stanu finansów samorządowych, finansowania dróg publicznych oraz oświetlenia w miastach.

Zebrani w Kaliszu reprezentanci miast wysłuchali również wystąpień Pawła Lisowskiego, wicedyrektora departamentu Wspierania Rozwoju Regionalnego BGK oraz Jakuba Papierskiego, wiceprezesa Zarządu Banku PKO BP (Fundusz Marguerite).

5.1.3. II Samorządowe Forum Kultury, Sochaczew, 13-14 maja 2010 r.

Blisko **80 przedstawicieli miast** uczestniczyło w dniach 13 i 14 maja br. w II Samorządowym Forum Kultury pod nazwą „**Kul-tura jako czynnik rozwoju miast**”, które odbyło się w Sochaczewie. Organizatorami konferencji byli: Związek, Urząd Miasta Sochaczewa i Samorządowe Obserwatorium Kultury.

Dyskutowano m.in. o wpływie kultury na rozwój miast, marketing i markę. Miasta miały okazję do zaprezentowania swoich strategii rozwoju kultury i podzielenia się doświadczeniami na temat kształtowania się marki. Na przykładzie **Mazowsza** omówiono promocję regionu, która odbywa się poprzez kulturę i polega na umiejętnym wykorzystaniu zasobów kultury, łączeniu działań kulturalnych z turystyką. Marka lokalna **Cieszyna** budowana jest wokół designu i Śląskiego Zamku Sztuki i Przedsiębiorczości. Dzięki temu, że do Zamku zaimplementowano nowe wartości (m.in. transfer nowych technologii) powstały 194 miejsca pracy, a Cieszyn staje się coraz bardziej rozpoznawany w dziedzinie projektowania i wzornictwa. **Jarosław** z kolei chce być postrzegany jako wyjątkowe miasto z duszą i z wielkim dziedzictwem kulturalnym (jarmarki, kamienica Orsettich) dla dojrzałych ludzi szukających indywidualnych doznań. W planach jest nawiązanie partnerskich stosunków z włoskim miastem Lucca i zbudowanie z odbywającym się tam jarmarkiem bliźniaczej marki dla Jarosławia. W marce lokalnej **Sochaczewa** zasadnicze miejsce odgrywa Fryderyk Chopin. Chopin to marka

o światowym wymiarze, wokół której władze lokalne aktywizują mieszkańców. W 2008 roku w mieście powstała Lokalna Organizacja Turystyczna, która zintegrowała działania samorządu lokalnego, ościennych gmin, stowarzyszeń, placówek kultury, i przedsiębiorców. **Turek** chce budować swoją markę, wykorzystując nazwisko Józefa Mehoffera, który w tym mieście właśnie zaprojektował swoje największe samodzielne dzieło. W kościele w Turku znajdują się jego obrazy, polichromie, witraże, malarstwo ścienne. W planach samorządu jest modernizacja ratusza na Muzeum Mehoffera za pieniądze ze środków unijnych (RPO). W **Zamościu**, renesansowym mieście idealnym, kultura stanowi źródło i podstawowy czynnik wizerunkowy. Znajdują się tu zabytki wpisane na listę UNESCO, Miasto opracowuje właśnie strategię promocji marki miasta. Wiele z miast z powodzeniem traktuje kulturę jako swój priorytet rozwojowy. W **Kępnie**, 15-tysięcznym mieście w Wielkopolsce po 16 latach powołano Dom Kultury. Pierwszym krokiem było zorganizowanie konferencji z udziałem naukowców i lokalnych liderów, której celem było poznanie słabych i silnych stron kultury w mieście. O ofertę kulturalną zapytano także bezpośrednio mieszkańców na stronie internetowej. Jednym z celów Strategii Rozwoju **Koszalina** jest uczynienie z tego miasta centrum kulturalno-sportowo-rekreacyjnego o krajowym znaczeniu. W mieście już dziś działa 9 instytucji kulturalnych. W najbliższym czasie powstanie filharmonia. Rozwiązaniem dylematu, czy budować drogi, aquapark czy filharmonię, była decyzja, że zostaną zrealizowane wszystkie trzy inwestycje. **Sosnowiec** zaprezentował strategię rozwoju nastawioną na mieszkańca. Powstała ona w 2009 roku z udziałem naukowców i od roku trwa jej realizacja. Tutaj produktem miasta jest Jan Kiepura, chłopak z Sosnowca i niczego nie trzeba wymyślać. W **Toruniu** kultura w związku ze staraniami o Europejską Stolicę Kultury w 2016 jest traktowana nie tylko jako sfera podnosząca jakość życia, ale narzędzie prowadzące do wzrostu gospodarczego. Realizowanych jest tu wiele inwestycji w infrastrukturę kulturalną i działań rewitalizacyjnych. W 2010

roku aż 9,12% budżetu jst zostanie przeznaczonych na kulturę. Oferta kulturalna miasta to 1500 imprez rocznie.

Jaką rolę odgrywa kultura w rozwoju miast najlepiej pokazują liczby. W 2008 roku na 110 mld. wydatków gminnych, 4,04 mld. przeznaczono na kulturę. Wśród majątkowych wydatków gmin 23% to wydatki na kulturę. Chociaż najbardziej w gminach wzrosły wydatki majątkowe na drogi (35 razy), to dynamika gminnych wydatków majątkowych na kulturę też jest wysoka (14 razy).

Prof. Jacek Weiss, gość specjalny Samorządowego Forum Kultury, b. wiceminister kultury w rządzie Jerzego Buzka, który uczestniczył w II etapie reformy, opowiedział o swojej walce o kulturę na forum ówczesnego rządu i w Sejmie. Przekazanie instytucji kultury samorządom sprawiło, że instytucje te przetrwały i w większości przypadków mają się dobrze. Nie tylko nie zlikwidowano żadnej (niektóre jedynie połączono), to jeszcze ich liczba po reformie wzrosła, np. liczba teatrów podwoiła się.

Opinię tę potwierdzają wyniki monitorowania kultury w SAS, które przedstawiła **prof. Grażyna Praweńska-Skrzypek**. Nie są one w pełni reprezentatywne, gdyż pochodzą tylko z 90 miast, ale doskonale pokazują pewne tendencje charakterystyczne dla wszystkich samorządów miejskich i dobrze obrazują warunki rozwoju kultury w miastach. Udział wydatków na kulturę w budżetach miast wykazuje delikatną tendencję wzrostową 3,82% (rekordzista: **Zamość** – 13%), rosną wydatki inwestycyjne.

5.1.4. Konferencja z cyklu Spotkanie Biur Promocji, Zalesie k. Olsztyna, 30 września -1 października

W Zalesiu k. Olsztyna odbyła się kolejna konferencja w ramach Spotkań Biur Promocji połączona z XIV Przeglądem Materiałów Promocyjnych Miast. Tematem konferencji była „Promocja miast – Efektywność i Doskonalenie”. Spotkanie przygotowane zostało przez firmę CITYBELL Consulting. Udział w nim wzięło **57** osób z **28** miast.

5.1.5. Ogólnopolski Kongres Regionów, Świdnica 19-21 maja 2010 r.

Pierwszy Ogólnopolski Kongres Regionów zorganizowany przez wydawnictwo Axel Springer Polska i Miasto Świdnica był spotkaniem samorządu z przedsiębiorcami pod hasłem: „Samorząd – Inwestycje – Rozwój”. Celem Kongresu było przedstawienie praktycznych rozwiązań, z których będą mogli skorzystać przedstawiciele samorządu.

Związek – podobnie jak inne organizacje ogólnopolskie - objął to przedsięwzięcie honorowym patronatem i zorganizował dwa tematyczne panele:

1. „Straż miejska: samorządowa służba policyjna – 20 lat doświadczeń i perspektywy rozwoju”, którego moderatorem był Artur Hołubiczko - Komendant Straży Miejskiej w Częstochowie (Prefekt Krajowej Rady Komendantów Straży Miejskich i Gminnych RP, przewodniczący Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego ZMP).

2. „System Analiz Samorządowych”, którego moderatorem był dr Tomasz Potkański – z-ca dyrektora Biura ZMP (kierownik projektu analityczno-doradczego, obejmującego SAS i GWD, specjalista w zakresie zarządzania w JST).

5.1.6. Seminarium tematyczne URBACT: „Partycypacja młodzieży w procesach rozwoju miasta”, Warszawa, 18 lutego 2010

Spotkanie, którego organizatorami byli: Związek Miast Polskich, Śląski Związek Gmin i Powiatów oraz Instytut Rozwoju Miast, zgromadziło **38** osób. Uczestnicy to z jednej strony decydenci z miast, z drugiej – członkowie młodzieżowych rad miast oraz organizacji pozarządowych, zajmujących się aktywizacją młodych obywateli w zakresie demokracji lokalnej.

Uczestnicy zgodzili się, że zrównoważone planowanie rozwoju miast musi być na każdym etapie konsultowane z młodymi obywatelami, bo to oni staną się przyszłymi aktywnymi, płacącymi

podatki mieszkańcami danej miejscowości. Budzenie patriotyzmu lokalnego od najmłodszych lat jest również sposobem wiązania młodych ludzi z ich miastem. Uczestnicy zapoznali się z różnymi projektami, których celem jest aktywizacja młodzieży w wymiarze lokalnym.

5.1.7. Seminarium tematyczne URBACT: „Zintegrowane zarządzanie w aglomeracjach”, Kielce-Częstochowa, 18-19 maja 2010

Dwudniowe spotkanie, którego organizatorami byli: Krajowy Punkt Kontaktowy URBACT oraz miasta Kielce i Częstochowa, zgromadziło **88** osób. Spotkanie poświęcone było aspektom zintegrowanego zarządzania i planowania w kontekście realizowania przez polskie miasta projektów URBACT. Uczestnicy zgodzili się, że obszary aglomeracyjne stanowią główny potencjał rozwojowy w Polsce.

Podczas spotkania zaprezentowano przykład Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego, gdzie wzmocniona przez udział w projekcie CityRegion.Net współpraca *miasto centralne – region* od kilku lat rozwija się dobrze, prowadząc do spójnego rozwoju tego obszaru.

5.1.8. Spotkanie koordynatorów polskich projektów URBACT, Katowice-Nikiszowiec, 7-8 października 2010

Dwudniowe spotkanie, którego organizatorami byli: Krajowy Punkt Kontaktowy URBACT i miasto Katowice, zgromadziło **48** osób.

Podczas konferencji zaprezentowano wszystkie zakończone dotychczas projekty URBACT, w których uczestniczył polski partner. Dało to możliwość wszystkim zgromadzonym okazję do poznania działań w ramach projektów z udziałem różnych miast. Jednocześnie uczestnicy zgodnie stwierdzili, że udział w projektach URBACT w szczególny sposób wymusza taką organizację lokalnych grup wsparcia, że w proces realizacyjny zaangażowane są wszystkie podmioty, które mogą mieć wpływ na rozwój danej dziedziny.

W spotkaniu wziął udział Jean-Loup Droubigny, sekretarz Programu URBACT, który przedstawił przyszłość Programu, w tym przyszłoroczne plany zorganizowania w Krakowie Letniego Uniwersytetu URBACT oraz serii seminariów tematycznych dla lokalnych grup wsparcia polskich projektów URBACT.

5.2. Konkursy

5.2.1. Konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania 2010 – Usługi Techniczne i Usługi Zdrowotne”

Od roku 2007 dużym przedsięwzięciem, prowadzonym przez Związek wspólnie z trzema partnerami, jest projekt „Budowanie potencjału instytucjonalnego samorządów dla lepszego dostarczania usług publicznych (2007 – 2011)”, współfinansowany ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego. W jego ramach organizujemy konkursy z cyklu Samorządowy Lider Zarządzania, pozwalające na promocję ciekawych rozwiązań i innowacji w różnych lokalnych usługach publicznych.

W 2010 roku konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania” obejmował usługi techniczne i usługi zdrowotne. Honorowy patronat nad konkursem objęła Ambasada Królestwa Norwegii oraz Wice-marszałek Senatu RP, prof. Marek Ziółkowski. Celem konkursu jest poprawa jakości usług świadczonych przez administrację samorządową. Ocena merytoryczna wniosków dokonywana jest z podziałem na kategorie wielkościowe tj.:

- miasta na prawach powiatu,
- powiaty ziemskie,
- miasta małe i średnie,
- gminy wiejskie.

Do konkursu zgłoszono ogółem 61 dobrych praktyk, w tym:

- W kategorii **miasta na prawach powiatu i miasta powyżej 50 000 mieszkańców** do konkursu zgłoszono 25 projektów, z czego 5 - z dziedziny transport, 11 - gospodarka komunalna,

2 - komunalna gospodarka mieszkaniowa oraz 7 - ochrona zdrowia.

W dziedzinie **transportu** I miejsce oraz tytuł laureata Konkursu otrzymał **Nowy Sącz** za projekt „Modernizacja układu komunikacyjnego zabytkowej starówki”.

W dziedzinie **gospodarka komunalna** I miejsce oraz tytuł laureata Konkursu otrzymał również **Nowy Sącz** za projekt „Zastosowanie monitoringu i sterowania elektronicznego do optymalizacji pracy systemu wodociągowego”.

W dziedzinie **komunalna gospodarka mieszkaniowa** I miejsce oraz tytuł laureata Konkursu otrzymał **Kraków** za projekt „Działania związane z wdrożeniem i realizacją zamian lokali mieszkalnych”.

W dziedzinie **ochrona zdrowia** I miejsce oraz tytuł laureata Konkursu otrzymały **Gliwice** za projekt „Kompleksowa restrukturyzacja i prywatyzacja publicznej służby zdrowia”

- W kategorii **miasta małe i średnie** do konkursu zgłoszono 10 projektów, z czego 5 z dziedziny gospodarka komunalna, 1 - komunalna gospodarka mieszkaniowa oraz 4 - ochrona zdrowia.

W dziedzinie **gospodarka komunalna** I miejsce oraz tytuł lidera otrzymał **Płońsk** za projekt „Modernizacja systemu ciepłowniczego miasta Płońsk”.

W dziedzinie **komunalna gospodarka mieszkaniowa** I miejsce i tytuł lidera otrzymało **Krosno Odrzańskie** za projekt „Adaptacja budynku pokoszarowego na socjalny budynek mieszkalny z przystosowaniami dla osób niepełnosprawnych”.

W dziedzinie **ochrona zdrowia** I miejsce oraz tytuł laureata Konkursu otrzymał **Gogolin** za projekt „Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2005-2010 zawierająca Gminny Program na rzecz Osób Niepełnosprawnych oraz Gminny Program Ochrony Zdrowia”

- W kategorii **powiaty** do konkursu zgłoszono 14 projektów z czego 1 - z dziedziny transport, 2 - gospodarka komunalna, 1 - komunalna gospodarka mieszkaniowa oraz 10 - ochrona zdrowia

W dziedzinie **gospodarka komunalna** I miejsce oraz tytuł laureata otrzymał **powiat polkowicki** za projekt „Konkurs „Na najlepszą inicjatywę społeczną służącą podniesieniu estetyki wsi Powiatu Polkowickiego”, .

W dziedzinie **transportu** I miejsce oraz tytuł laureata Konkursu otrzymał **powiat przasnyski** za projekt „Zarządzanie infrastrukturą drogową powiatu przasnyskiego w oparciu o zewnętrzne środki finansowe”.

W dziedzinie **ochrona zdrowia** I miejsce oraz tytuł laureata Konkursu otrzymał **powiat inowrocławski** za projekt „Program szczepień 12-latek z terenu powiatu inowrocławskiego przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV) jako pierwotna profilaktyka raka szyjki macicy i zdrowia prokreacyjnego”.

W dziedzinie **komunalna gospodarka mieszkaniowa** I miejsca nie przyznano.

- W kategorii **gminy wiejskie** zgłoszono 12 projektów z czego 1 - z dziedziny transport, 4 - gospodarka komunalna, 1 - komunalna gospodarka mieszkaniowa oraz 6 - ochrona zdrowia

W dziedzinie **gospodarka komunalna** - I miejsce w finale konkursu oraz tytuł laureata otrzymały **Sokoły** za projekt „Rozwiązanie gospodarki ściekowej na terenach wiejskich poprzez budowę roślinno-stawowych oczyszczalni ścieków”.

W dziedzinie **transportu** - I miejsce w finale konkursu oraz tytuł laureata otrzymała **Lesznówola** za projekt „Zapewnienie mieszkańcom gminy Lesznówola publicznego lokalnego transportu zbiorowego, którego zadaniem jest skomunikowanie poszczególnych miejscowości gminy oraz połączenie z liniami ZTM, Metrem i Koleją Mazowiecką”

W dziedzinie **ochrona zdrowia** I miejsce oraz tytuł laureata Konkursu otrzymały **Dywity** za projekt „Plan rozszerzenia usług medycznych w ośrodkach zdrowia POZ w Dywitach i filii w Tuławkach”.

W dziedzinie **komunalna gospodarka mieszkaniowa** I miejsca nie przyznano.

Finaliści konkursu otrzymali pamiątkowe dyplomy. Nagrodą dla laureatów jest wyjazd studyjny do Norwegii.

W dniu 22 czerwca 2010r. w Warszawie, w siedzibie Senatu RP, została zorganizowana konferencja podsumowująca Konkurs, na której przedstawiono prezentacje najlepszych projektów i wręczono nagrody. W konferencji udział wzięło ponad **170 osób**.

5.2.2. Konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania 2010 – Współpraca jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi”

Konkurs zorganizowany został w ramach projektu „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych” realizowanego przez Związek wspólnie z Departamentem Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej oraz innymi partnerami.

Do konkursu zgłoszono 77 projektów: 29 wniosków (z 22 miast) w kategorii miast na prawach powiatu i miast powyżej 50 000 mieszkańców, 12 zgłoszeń w kategorii powiatów (z 11 powiatów), 23 - w kategorii miast małych i średnich (z 18 miast) i 14 - w kategorii gmin wiejskich (z 13 gmin) oraz 1 wniosek z urzędu marszałkowskiego.

Do finału zakwalifikowano 13 projektów: w kategorii gmin wiejskich - 2 projekty, w kategorii małych i średnich miast - 4 projekty, w kategorii miast na prawach powiatu - 5 projektów i w kategorii powiaty - 2 projekty.

W kategorii **miasta na prawach powiatu** równorzędne I miejsca i tytuł laureata konkursu otrzymały: **Poznań** za projekt „Posłuchaj mnie – dziecko dotknięte przemocą pod specjalną ochroną” oraz **Warszawa** za projekt „Ośrodek Wsparcia Rodzinnej Opieki Zastępczej PORT”.

W kategorii **miasta małe i średnie** I miejsce i tytuł laureata otrzymał **Jarocin** za projekt „JAROCIN - GMINA OBYWATELI. Udział III sektora w zarządzaniu gminą Jarocin”.

W kategorii **powiaty** I miejsce i tytuł laureata otrzymał **powiat tczewski** za projekt „Trzy Filary - Bank Partnerów Lokalnych”, a w kategorii **gminy wiejskie** - **Lesznów** za projekt „Samorząd, który potrafi zmierzyć się z niepełnosprawnością, potrafi sobie poradzić z każdym innym problemem”.

Wyróżnienie specjalne otrzymał **Nowy Tomyśl** za projekt „Zamień foliówkę na wiklinówkę”.

Konferencja podsumowująca konkurs, połączona z prezentacją finalistów oraz z wręczeniem dyplomów i nagród odbyła się 20 października 2010 r. w Warszawie w Pałacu Kultury i Nauki, z udziałem ponad 80 osób.

5.3. Inne

5.3.1. XIII Mistrzostwa Polski w piłce siatkowej pracowników samorządowych, Reda, 16 – 19 kwietnia

W dniach 16-19 kwietnia odbyły się w Redzie XIII Mistrzostwa Polski w piłce siatkowej pracowników samorządowych, których Związek był współorganizatorem. Wzięło w nich udział około 400 uczestników z 39 drużyn z całej Polski, w tym 20 z miast członkowskich Związku.

Miasta członkowskie Związku zajęły: **Białogard** - I miejsce w kategorii powyżej 45 lat, **Zabrze** - III miejsce w kategorii open.

Zwycięskie drużyny za miejsca I - III otrzymały okolicznościowe puchary, medale, dyplomy.

Przyznano również wyróżnienie specjalne dla najsympatyczniejszego zespołu - **Nysa**, a nagrodę „Fair play” otrzymał **Płock**.

5.3.2. VI Mistrzostwa Polski Samorządowców w Tenisie Ziemnym, Konin 4-6 czerwca 2010

Blisko 70 przedstawicieli samorządów z całego kraju uczestniczyło w VI Mistrzostwach Polski Samorządowców w Tenisie Ziemnym w Koninie, które rozegrano od 4 do 6 czerwca, pod honorowym patronatem prezesa Związku Miast Polskich i prezydenta Konina. W turnieju głównym (dla prezydentów, burmistrzów i przewodniczących rad) czwarte z rzędu zwycięstwo odniósł przewodniczący Rady Miasta Konina, Wiesław Steinke.

5.4. Ankiety

Na wniosek Komisji Integracji Europejskiej przeprowadzono wśród miast członkowskich ankietę dotyczącą naliczania korekt finansowych za naruszenie prawa zamówień publicznych, związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków UE.

Krajowy Punkt Kontaktowy URBACT przeprowadził wśród miast realizujących projekty URBACT ankietę dotyczącą rezultatów udziału miast w tych projektach.

Rozdział 6. Działalność informacyjna

Podstawową formą działalności informacyjnej Związku było redagowanie i wydawanie miesięcznika „Samorząd Miejski”. W roku 2010 ukazało się 10 numerów oficjalnego czasopisma, które jest dodatkiem do „Gazety Samorządu i Administracji”. Przygotowaliśmy też 12 numerów wkładki w „Przeglądzie Komunalnym”.

„Samorząd Miejski”

Każdy numer „Samorządu Miejskiego” jest bezpłatnie i cyklicznie wysyłany do wszystkich miast członkowskich, na ręce prezydentów, burmistrzów, delegatów do Związku, przewodniczących rad miast, przewodniczących i zastępców komisji problemowych ZMP, członków senackiej i sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego, członków KWRiST ministrów, wybranych mediów i bibliotek.

W „Samorządzie Miejskim” publikujemy relacje z posiedzeń organów Związku, konferencji, seminariów czy warsztatów oraz podejmowane przez ZMP stanowiska i uchwały. We wkładce ZMP znajdują się ponadto informacje o przedsięwzięciach, projektach realizowanych przez Związek lub z jego udziałem (projekt norweski, URBACT , aktywność ZMP na forum europejskim i współpraca zagraniczna miast - np. wyróżnienia Rady Europy).

W 2010 roku na łamach „SM” ukazały się materiały poświęcone miastom obchodzącym jubileusze nadania praw miejskich czy swojej „miejskości” (650-lecie Mysłowic, 700-lecie Szczecinka, 750-lecie Ostrzeszowa, 1200-lecie Cieszyna, 1850-lecie Kalisza, 50-lecie Szklarskiej Poręby) oraz nowym członkom ZMP. W „SM”, na stronach internetowych i w e-Biuletynie zamieszczamy również wiadomości o ciekawych wydarzeniach i imprezach miejskich, ważnych przedsięwzięciach oraz sukcesach miast członkowskich. W 2010 r. pisaliśmy choć raz o ponad 170 miastach. Cennym źródłem informacji są regularnie dostarczane przez niektóre miasta internetowe serwisy prasowe i „Kalendarz wydarzeń w miastach”, przygotowywany co roku na podstawie ankiet wypełnianych przez miasta, który znajduje się na naszej stronie internetowej.

Internet

Wiele informacji na temat bieżącej działalności Związku znajduje się na stronie internetowej www.miasta-polskie.pl. Zawiera ona nie tylko podstawowe dane o Związku, relacje z posiedzeń Zarządu, Komisji Związku, Zgromadzeń Ogólnych, wypracowane stanowiska i uchwały, dokumenty, zaproszenia, pakiet „Jak przystąpić do ZMP”, wiadomości „Z naszych miast” (ponad 250 „newsów” rocznie), ale również informacje na temat programów, konkursów i imprez ZMP oraz innych inicjatyw czy targów, którymi miasta mogą być zainteresowane.

W ubiegłym roku przygotowano 23 numery e-Biuletynu (w tym 14 specjalnych), który jest rozsyłany drogą elektroniczną m.in. do wszystkich burmistrzów, prezydentów, przewodniczących rad, sekretarzy, rzeczników prasowych i biur promocji z miast członkowskich. Informuje on o zawartości „Samorządu Miejskiego” oraz o najważniejszych wydarzeniach w Związku i w naszych miastach członkowskich. Dzięki e-Biuletynowi i prowadzonemu doraźnie mailingowi (kilkadziesiąt akcji w roku) zapowiadamy konferencje, szkolenia, konkursy i inne projekty.

Media i współpraca z redakcjami

Za pośrednictwem mediów informowaliśmy opinię publiczną o działalności Związku i podejmowanych przez ZMP inicjatywach legislacyjnych dotyczących przede wszystkim opiniowania aktów prawnych ważnych z punktu widzenia samorządów miejskich.

W największych spotkaniach samorządowców w tym roku, m.in. w Kongresie 20-lecia Samorządu Terytorialnego i Zgromadzeniu Ogólnym ZMP w Poznaniu, VIII Kongresie Miast Polskich w Kaliszu, którym towarzyszyły konferencje prasowe, uczestniczyli licznie dziennikarze, a informacje prasowe na temat tych imprez były rozsyłane do mediów ogólnopolskich i regionalnych. Patronat medialny nad Kongresem w Poznaniu objęła „Rzeczpospolita”, a także Serwis Samorządowy PAP, „Wspólnota”, „Gazeta Samorządu i Administracji” oraz „Forum Samorządowe”. Z okazji 20. rocznicy uchwalenia ustawy

o samorządzie terytorialnym wspólnie z pozostałymi organizacjami samorządowymi wydaliśmy wkładki w „Gazecie Wyborczej” i „Rzeczpospolitej”. Podczas Kongresu w Poznaniu w dniu 8 marca odbyła się debata „Dziennika Gazeta Prawna” na temat majątku komunalnego (materiały z niej znalazły się później w gazecie), a „Forum Samorządowe” 9 marca przygotowało specjalny numer relacjonujący obrady Kongresu.

Spotkania z dziennikarzami towarzyszyły też posiedzeniom Zarządu ZMP. Zapraszani na nie byli głównie reprezentanci mediów regionalnych i lokalnych, w tym telewizji TVP3. Komunikaty prasowe z posiedzeń Zarządu były rozsyłane do ważniejszych mediów ogólnopolskich, gazet regionalnych i lokalnych, a także zamieszczane na stronie internetowej.

Istotnym kanałem upowszechniania informacji o działaniach ZMP są czasopisma adresowane wprost do środowiska samorządowego - stałą współpracę Związek prowadzi z redakcjami „Gazety Samorządu i Administracji”, Serwisu Samorządowego PAP, „Forum Samorządowego” i „Wspólnoty”, a także z „Przeglądem Komunalnym” i Biuletynem BDO - Finanse Publiczne. Na łamach Serwisu Samorządowego PAP publikowane są regularnie wypowiedzi ekspertów ZMP, informacje na temat stanowisk Związku i organizowanych wydarzeń. Natomiast „Przegląd Komunalny” wydaje regularnie bezpłatną, jednostronicową wkładkę, w której znajdują się artykuły o działalności ZMP (w 12 numerach miesięcznika). Informacje o bieżącej działalności Związku, wypowiedzi przedstawicieli ZMP, komentarze ekspertów ukazywały się m.in. w „Rzeczpospolitej”, „Dzienniku Gazeta Prawna”, „Gazecie Wyborczej”, „UE Fundusze Europejskie”, tygodniku „Newsweek”, portalu Wirtualna Polska, a także w TVN24, TVP INFO, TVN CNBC Biznes, Polsat News, TVP 1, TV Biznes oraz na antenie Polskiego Radia.

Duży rozgłos miała konferencja prasowa pt. „Czy miastom grozi bankructwo?” – zorganizowana przez ZMP w Centrum Prasowym PAP w Warszawie 25 sierpnia 2010 r., w której wzięło udział ponad 50 dziennikarzy i przedstawicieli mediów. Konferencja z udziałem prezesa ZMP, Ryszarda Grobelnego, prezydenta

Katowic, Piotra Uszoka i prezesa Zarządu BGK, Tomasza Mironczuka miała na celu ustosunkowanie się do danych MF na temat zadłużenia miast i zdementowanie plotek o spodziewanym ich bankructwie.

Szczególną uwagę poświęciliśmy promocji w mediach i wśród samorządów projektu „Budowanie potencjału instytucjonalnego samorządów dla lepszego dostarczania usług publicznych (2007-2011)”, w tym konkursu Samorządowy Lider Zarządzania 2010 – Usługi Techniczne i Usługi Zdrowotne, Systemu Analiz Samorządowych, szkoleń i Grup Wymiany Doświadczeń. Przygotowano m.in. dwie reklamy w „Gazecie Samorządu i Administracji” i „Wspólnocie” na temat konkursu oraz broszurę z opisami najlepszych projektów zgłoszonych do Samorządowego Lidera Zarządzania 2010. Promowaliśmy także konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania 2010 – Współpraca JST z organizacjami pozarządowymi” organizowany w ramach projektu partnerskiego „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnienie standardów współpracy”. Ukazały się m.in. dwie reklamy w „Gazecie Samorządu i Administracji” i na Serwisie Samorządowym PAP. W „SM” powstały specjalne strony poświęcone różnym komponentom projektu norweskiego i projektu MPiPS.

We wrześniu 2010 r. w numerze monograficznym dwutygodnika „Wspólnota” opublikowaliśmy „Raport o stanie miast część I”, przygotowany na podstawie badań SAS. Dane dotyczące miast gromadzone w Systemie Analiz Samorządowych są coraz częściej wykorzystywane przez dziennikarzy mediów ogólnopolskich.

Publikacje

W 2010 roku Związek wydał:

- 10 numerów wkładki „Samorząd Miejski” w „GSiA”,
- 12 numerów wkładki w „Przeglądzie Komunalnym”,
- Samorządowy Lider Zarządzania 2010 – Usługi Techniczne i Usługi Zdrowotne. Broszura pokonkursowa.
- monograficzna wkładka we „Wspólnocie” – ***Raport o stanie miast, cz. I***

Rozdział 7. Biuro Związku

Skład osobowy w dniu 31 grudnia 2010 (37 osób, 31,975 etatu):

- dyrektor Biura (Andrzej Porawski),
- asystent dyrektora (Marta Rakowicz),

z-cy dyrektora:

- z-ca dyrektora ds. administracyjno-organizacyjnych i kadr (Jolanta Hałas),
- z-ca dyrektora ds. promocji i współpracy zagranicznej (Alicja Grenda),
- z-ca dyrektora ds. projektu norweskiego (Tomasz Potkański, 0,8 etatu).

służba informacyjna:

- rzecznik prasowy Związku (Joanna Proniewicz),
- redaktor naczelna „Samorządu Miejskiego” (Ewa Parchimowicz),
- dziennikarz (Hanna Hendrysiak*),
- redaktor stron internetowych (Mikołaj Śmiarowski).

promocja, współpraca zagraniczna:

- specjaliści ds. współpracy zagranicznej (Katarzyna Paczyńska, Hanna Leki, Alicja Stachowiak, Anna Wiktorczyk-Nadolna),
- specjaliści ds. promocji (Joanna Ludwiczak, Agnieszka Figna).

dział badawczy:

- kierownik działu SAS (Sylvia Kluczyńska),
- specjalista socjolog (Aneta Kręc),
- specjalista ds. gospodarki miast (Paweł Krawczyk),
- specjalista informatyk (Ewa Ziółkowska),
- specjalista ds. gospodarki miejskiej (Agnieszka Stencel)

dział organizacyjny:

- specjaliści ds. organizacyjnych (Urszula Grabowska, Magdalena Misiewicz, Krzysztof Paczyński, Maciej Schiffmann),
- sekretarka (Agnieszka Sieradzka),
- sprzątaczką (Krystyna Maciejewska, 0,4 etatu).

dział finansowy:

- główna księgowa (Małgorzata Ziętek),
- księgowe (Joanna Grochowska, Maria Pietsch, 0,5 etatu, Joanna Maniecka, 0,625 etatu,);

zespół specjalistów ds. projektu norweskiego (na czas realizacji projektu):

- ekspert wiodący ds. rozwoju instytucjonalnego i benchlearningu (Jacek Nowak, 0,4 etatu),
- ekspert ds. administrowania bazą danych SAS (Włodzimierz Woźniak, 0,5 etatu),
- ekspert wiodący ds. szkoleń i strony internetowej (Marek Wójcik, 0,4 etatu),
- ekspert wiodący ds. Bazy Dobrych Praktyk (Paweł Tomczak, 0,25 etatu),
- ekspert ds. monitoringu i wewn. ewaluacji projektu (Krzysztof Jaszczołt, 0,4 etatu).

osoby zarządzające projektem dot. współpracy z organizacjami pozarządowymi (od 2009 r. na czas realizacji projektu)

- kierownik projektu (Tomasz Potkański, 0,15 etatu)
- specjalista ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi (Katarzyna Gralińska, 0,8 etatu)

* **uwaga:** połowa etatu red. Hanny Hendrysiak jest refinansowana przez inne organizacje samorządowe, ponieważ prowadzi ona obsługę posiedzeń zespołów Komisji Wspólnej Rządu i ST.

Informacja o udziale członków Zarządu ZMP w posiedzeniach Zarządu w 2010 roku:

L.p.	Nazwisko	Jasło	Mielec	Sochaczew	Sopot	Ustka	Gdynia	Ostrowiec Święto- krzyski 10.12	RAZEM (+/0/-)
1	R. Grobelny	-	+	+	+	+	+	+	6/0/1
2	J. Karnowski	0	-	0	+	-	+	-	2/2/3
3	K. Pałasz	0	-	-	0	0	+	-	1/3/3
4	I. Szkopińska	+	+	-	+	+	+	+	6/0/1
5	M. Milewski	+	+	+	+	+	-	-	5/0/2
6	R. Brejza	-	+	+	+	+	-	+	5/0/2
7	J. Bronś	+	+	-	-	+	-	+	4/0/3
8	A. Dziuba		+	+	+	-	+	+	5/0/1
9	J. Dziubiński	+	0	+	-	+	+	-	4/1/2
10	J. Jokś	0	+	-	-	0	+	-	2/2/3
11	M. Kierwiński	-	-	-	-	-	-	-	0/0/7
12	J. Lipiński	-	+	+	-	-	+	-	3/0/4
13	M. Mańka-Szulik	+	-	0	-	+	-	+	3/1/3
14	M. Mikietyński	-	-	-	-	0	-	-	0/1/6
15	M. Miros	+	+	0	+	+	+	+	6/1/0
16	Z. Nowakowski	0	+	-	-	-	-	0	1/2/4
17	M. Obrębalski	+	+	-	+	-	-	-	3/0/4
18	Z. Podraza	+	+	+	+	+	+	+	7/0/0
19	S. Szwabski	+	-	+	0	+	+	-	4/1/2
20	J. Wilczyński	+	+	0	+	-	-	+	4/1/2
21	J. Żmurkiewicz	0	+	-	+	-	+	+	4/1/2
RAZEM (+/0/-)		10/5/5	14/1/6	8/4/9	11/2/8	10/3/8	12/0/9	10/1/10	

+ obecność

0 obecność przedstawiciela

- nieobecność